

ב"ה

ואביטה

שיעורי תורה והתועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

הילולת הצדיקים כא-כג אדר | עמ' ב
כינוס בנות "יעלת חן" ועניני פורים ופרשת ויקהל

סעודת פורים | עמ' יג
י"ד אדר ע"ז - כפ"ח

דבר יום ביומו תשע"ז (8) | עמ' לח
מסר יומי הנשלח בוואטסאפ

תוים לניגון לכבוד הפרק החדש של הרבי | עמ' מג

ג	ל	ע	י	ג	י
ו	א	ב	י	ט	ה
נ	פ	ל	א	ו	ת
מ	ת	ו	ר	ת	ך

יוצא לאור לקראת שבת
פרשת ויקהל-פקודי-החודש תשע"ז

לקבלת השיעורים: itiel@pnimi.org

לקבלת סרטוני הוואצאפ: 0507951105

כ"ג אדר ע"ז - צמח-צדק, ירושלים הילולת הצדיקים כא-כג אדר

כינוס בנות "יעלת חן" ועוניי פורים ופרשת ויקהל

א. בעל "חיים וחסד" ובעל חידושי הרי"מ | ב. תורות מ"נעם אלימלך", "חיים וחסד"
וחידושי הרי"מ | ג. פרשת ויקהל, פורים וה'חוש' של הרבי (סיפור ולקחו)

משיח – הוא מגלה את ניצוץ המשיח שבו.
כשיש מספיק יהודים שמגלים את ניצוץ המשיח
שבהם יתגלה המשיח הכולל ויגאל אותנו.

כ"ג אדר – הילולת שני צדיקים

שוב, אנחנו בזמן מאד מיוחד, בין גאולת
פורים לגאולת פסח, ומצוה "למיסמך גאולה
לגאולה". הכל בהשגחה פרטית, אנחנו בכ"ג
אדר. כל ימי אדר הם ימים של עליה, "מרבין
בשמחה", והרבי אומר שממשיכים גם אחרי
פורים – פורים הוא שיא, אבל גם אחרי
מוסיפים ומרבים בשמחה, לכן חסידים נוהגים
לשיר ולרקוד כל חדש אדר. אני מניח שאצל כל
הבנות וגם בבית ספר יש ניגונים ושירים בכל יום
בחדש אדר, "מרבין בשמחה". עיקר השמחה
הוא שאנו מאמינים חזק שהגאולה בפתח, אנחנו
על סף הגאולה האמתית.

"צריכים לחיות עם הזמן", עם פרשת השבוע
וגם עם המאורעות החשובים שקרו לעם ישראל
"דבר יום ביומו". ביום הזה – כ"ג אדר – יש
כמה דברים מיוחדים. יש כמה צדיקים גדולים
של החסידות שהיום יום ההילולא שלהם, ולכן
מצוה להזכיר אותם ולומר משהו בשמם.

רבי חיים-חייקא מאמדור

הצדיק הראשון שהיום יום ההילולא שלו הוא
אחד מגדולי תלמידי המגיד ממעזריטש. כולנו
יודעים שהמגיד ממעזריטש הוא התלמיד

א. בעל "חיים וחסד" ובעל חידושי הרי"מ

"מסמך גאולה לגאולה" – הזדהות עם אסתר

ועם משה

שלום לכולן, לכל הבנות. אנחנו כעת בין
פורים לפסח. כתוב שצריכים "למיסמך גאולה
לגאולה", להסמך ולקשר את גאולת פורים
וגאולת פסח. גאולת פורים היתה הרבה יותר
מאוחר בתולדות עם ישראל, הסיפור של אסתר
המלכה ומרדכי היהודי ואיך שתלו את המן
הרשע על העץ, ויציאת מצרים היתה הרבה שנים
לפני כן. בכל אופן, לפי סדר השנה, צריך
להתחיל עם שמחת פורים, השמחה של גאולת
פורים עם אסתר המלכה, דמות המופת ששייכת
לכל הבנות. כל בת בפורים צריכה להזדהות עם
אסתר המלכה, להתחפש לאסתר, ובחג הפסח
כולנו מזדהים עם משה רבינו, "ויאמינו בהוי'
ובמשה עבדו", השליח שה' שולח לנו להוציא
אותנו מהגלות, וגם כעת בסוף הגלות ה' ישלח
לנו את מלך המשיח להוציא אותנו מהגלות.

הרבי תמיד אומר ש-**משיח** הוא **שליח** ועוד
י, עשרת כחות הנפש. הרבי גם אומר שכלב של
כל אחד ואחת מאתנו יש ניצוץ של מלך המשיח.
קודם כל היהודי מחליט שהוא שליח – כל בן
וכל בת צריכים להיות שליחים של הרבי,
שליחים של ה' יתברך. אם הוא מקדיש את חייו
לשליחות זאת אומרת שהוא מצרף את כל כחות
הנפש שלו, **שליח** ועוד י, והוא הופך להיות

הפרשה הקודמת היא פרשת כי תשא בה כתוב הדבר הכי עגום שקרה לעם ישראל, שאחרי ששמענו את ה' אומר "אנכי הוי' אלהיך" ו"לא יהיה לך אלהים אחרים על פני" נפלנו מאגרא רמה לבירא עמיקתא ועשינו עגל זהב. עיקר חטא העגל היה כי לא האמנו שמשנה רבינו עתיד לחזור ולהביא אותנו לארץ ישראל. משה רבינו הוא הדעת של עם ישראל. כמו שאמרנו קודם שבכל אחד יש ניצוץ משיח, כתוב בתניא שלכל אחד יש בנשמה ניצוץ של משה רבינו. מהו הניצוץ של משה רבינו? מסביר אדמו"ר הזקן בפירוש שהוא הדעת שלי, היכולת שלי להתקשר לה' ולהכיר שהוא נמצא אתנו, להכיר בהשגחה הפרטית של ה', בכך שהוא בכל מקום, להכיר שה' הוא עצם הטוב ולכן כל מה שהוא עושה הוא טוב. גם אם לא נראה לי שמשוהו טוב, ה' עשה אותו וה' כולו טוב אז הכל טוב. זו הדעת שמקבלים ממשנה רבינו. אבל כשחטאו בחטא העגל פגמו בנפש בדעת.

כשאדם פוגם, פוגע, בדעת שלו – מה קורה? הוא שוכח. כתוב בתורה "השמר לך פן תשכח את הוי' אלהיך". למה יש לנו מצוות לעשות? כל המצוות הן כדי שנזכור כל הזמן, שתהיה לנוכח עינינו, הנוכחות של ה'. גם שנתפלל, כמו הפסוק שברכנו אתכן שצריך לשפוך כמים לבכך נוכח פני ה' – צריך להרגיש תמיד נוכח פני ה'. מי שמרגיש כך יש לו דעת. אבל כשעושים עבירה, במיוחד עבירה חמורה כמו חטא העגל שקראנו עליו בשבת, גורמים לשכחה – פוגמים בדעת ושוכחים את ה'. כעת משה רבינו צריך להחזיר את הדעת, לכן הוא מקהיל אותנו – הוא מחבר אותנו ומלמד אותנו תורה, "את כל עדת בני ישראל", כדי שנגיע ונחזור לדעת.

המובהק והממשיך, ממלא מקומו של מורנו הבעל שם טוב, ולו היו "ששים גיבורים" – ששים צדיקים שהפיצו את החסידות בעולם.

אחד מגדולי התלמידים שלו הוא רבי חיים, חיים-חייקא מאמדור. הוא היה חבר של אדמו"ר הזקן, יש הרבה סיפורים עליו. הוא היה מתפלל בשיא ההתלהבות וגם הדביק את ההתלהבות בכל החסידים שלו, שהיו מתפללים מאד בהתלהבות – מתאים לחלוקת הסיפור היום, שתתפללו לה' מעומק הלב. זה היה הענין שלו, תפלה בהתלהבות (מתוך ביטול פנימי לה').

חיים וחסד ויקהל: תיקון הדעת אחרי חטא

העגל

יש ספר שהוא כתב שנקרא "חיים וחסד". נאמר משהו קודם כל על פרשת שבוע, שיש מצוה "לחיות עם הזמן" כנ"ל – "ויקהל משה". משה רבינו עושה קהילות, מתי? בשבת. מכאן הרבי לומד שיש מצוה בכל שבת לעשות קהילות, ללמוד תורה ולהתחזק בדרך ה'. לומדים זאת מ"ויקהל משה". כתוב שהוא הקהיל את "כל עדת בני ישראל" – לא 'קהל ישראל' או 'עם ישראל'. זה הדיוק הראשון שמדייק בעל ההילולא שלנו*, ש-**עדת** אותיות **דעת**, הדעת של עם ישראל.

* חיים וחסד פרשת ויקהל, וזה לשונו:

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' ששת ימים תעשה וגו' וביום השביעי שבת וגו' הנה מחמת עון העגל בא לישראל שכחה מהשי"ת ולכן הוצרכו להיות להם עלייה ע"י משה שהיה סוד הדעת מחובר בהקב"ה וז"ש מזמור ישיר ליום השבת ר"ת למשה וזהו כל עדת הוא סוד הדעת בחי' משה ששת ימים תעשה מלאכה פי' כי איתא בספרים מלאכה גימ' אל א-דני והמלאכה בו' ימי המעשה רומז לבנין המל', והנה אמרו אין מלך בלא עם ומחמת זה שיהיה לך דביקות גדול בהשי"ת אז תעשה המלאכה

רבינו, כי "מזמור שיר ליום השבת" ר"ת **למשה**. הכל מתחיל מזה שכל הזמן, כל השבוע, יש תיקון הדעת שמשה עשה לנו.

בשבת הראשונה הוא הקהיל אותנו, עשה לנו תיקון הדעת, תיקון מה שהתקלקל בחטא בפרשת כי תשא, ואז יש "ששת ימים תעשה מלאכה" מעצמה, ואז זוכים לשלמות הגילוי של נשמת משה רבינו בשבת הבאה. על זה כתוב "אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד הן נגאלין" – השבת הראשונה משה מקהיל אותנו ומחזיר לנו את הדעת שפגמנו בה על ידי התורה שהוא מלמד אותנו, ואחר כך במשך השבוע המלאכה נעשית מעצמה כי מרגישים שה' אתנו, שהכל רק ה' והכל נעשה כאילו בדרך ממילא, ואז בשבת השניה זוכים לשלמות ההתגלות של משה רבינו, שהיא בעצם התגלות מלך המשיח. כל שבת יכולה להיות גם הראשונה וגם השניה. עד כאן אמרנו ווארט אחד בשם בעל ההילולא של היום, שזכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, רבי חיים-חייקא מאמדורא.

בעל חידושי הרי"מ מגור – מקור שמו יצחק-

מאיר

יש עוד צדיק גדול שהיום ההילולא שלו, הוא אפילו עוד יותר מפורסם אצל חסידים – בעל חידושי הרי"מ. שמו יצחק-מאיר. יצחק הוא על שם רבי לוי יצחק מברדיטשוב. בלילה שלפני הברית לומדים תורה. האבא של יצחק-מאיר, שהיה רב חשוב, כאשר למד את התיקון בלילה לפני הברית הוא קצת נרדם. אז בא לו הרבי הראשון שלו, בעל הקדושת לוי, רבי לוי יצחק מברדיטשוב שכולנו מכירים, ואמר לו שהילד שנולד הוא קדוש מאד, יהיה גדול בישראל, ולכן הוא מבקש שיקרא לו על שמו.

למה הוא לא קרא לו לוי-יצחק אלא רק יצחק? כי אבא של בעל חידושי הרי"מ היה חסיד גדול של המגיד מקוד'ניץ, הוא גם חתן אותו, וכאשר הוא חתן אותם הוא אמר לו ולאשתו – אשתו

תיקון הדעת בסוד השבת – עשית מלאכה

בדרך ממילא בימות החול

כשיש לאדם דעת, דבקות, הוא מרגיש שכל מה שהוא עושה בעצם ה' עושה – הוא לא עושה כלום. לכן בפסוק הבא כתוב "ששת ימים תעשה מלאכה". לא כתוב "תעשה מלאכה". במקום אחר כתוב שצריך לעבוד כל השבוע, ואפילו לומדים בחז"ל שיש מצוה לעבוד כל השבוע, ובשבת לנוח. אבל כאן כתוב משהו אחר, שלא כתוב בשום מקום אחר בתורה, לא כתוב "ששת ימים תעשה מלאכה" אלא "תעשה מלאכה", כאילו המלאכה נעשית בדרך ממילא, מעצמה, בלי השתדלות. אבל בכל אופן, אני עובד! אלא מה? אם הדעת מתוקנת – זו הדעת של משה רבינו, ואנחנו צריכים מאד להיות קשורים למשה רבינו, הוא מקהיל אותנו ומכניס בנו דעת – אז כל המלאכה במשך השבוע, התפקיד שלנו, שנקרא גם עבודת הברורים, נעשה כאילו מאליו וממילא. שוב, אנחנו מרגישים כל הזמן שהכל בסיעתא דשמיא, בעזרת ה' יתברך, לא אני עשיתי.

כאשר האדם זוכה על ידי דבקות ל"ששת ימים תעשה מלאכה", כשבא יום השבת הוא מרגיש לגמרי קשור למשה רבינו. יום השבת הוא יום השביעי ומשה רבינו הוא הדור השביעי לאברהם אבינו. על משה רבינו כתוב המאמר המפורסם "כל השביעין חביבין". יום השבת הוא יום של התגלות עצומה של נוכחות ה', לא עושים שום דבר. שבת היא מעין עולם הבא כאשר צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה. יש פרק בתהלים שהוא "מזמור שיר ליום השבת". כתוב שראשי התיבות של "מזמור שיר ליום השבת" הם **למשה**, כמו שכתוב בתהלים "תפלה **למשה** איש האלהים". היו צדיקים שאמרו שבשבת צריך בעיקר לשיר, "מזמור שיר ליום השבת", וכשמתקשרים לשבת ושרים בשבת מקבלים גילוי עצום של משה

הוא אומר² דבר מאד פשוט, שעמלק עוד לפני כל שאר הדברים הרעים שיש לו, הקליפות שלו, עוד לפני ש-עמלק בגימטריא ספק (כפי שאמר הבעל שם טוב), קודם כל צריך לדעת שעמלק הוא גנב. כל אחד צריך לזהות את העמלק בתוך הלב שלו כדי למחות אותו, לבטל אותו. קודם כל עמלק הוא גנב, מה הכוונה? שהוא גונב את הזכר מעם ישראל. זכר היינו מדרגה גדולה בקדושה, שייכת לעם ישראל, ומאיפה יש לעמלק "זכר" שצריך למחות? הוא גנב אותו מעם ישראל!

² מובא בשמו בשפת אמת בכ"ד, וזה לשונו תצוה תרל"א: אא"ז מו"ר זצלה"ה אמר מ"ש תמחה בו' זכר עמלק. ומאין יש לעמלק זכר. כי ענין זכר הוא ענין גבוה ופנימי ורק שגונב מישראל. ובפורים תרל"ו:

כאשר שמעתי מפה קדוש אמ"ז ז"ל על מה שנאמר זכר בעמלק כי מאין יש לו שם זכירה. רק מה שגונב מבני"י ע"י המחשבות זרות שעולין במחשבות הישראליות.

וראה בדבריו באריכות בפרשת תצוה תרנ"ח: ...וע"י זכירת עמלק דב' זכור בו' תמחה בו' זכר עמלק בו' לא תשכח. פי ע"י זו המצוה זוכין לזכירה. כי עמלק שורש השכחה. שלא יהי' לו לעתיד שום זכר. כי לכל הדברים יהי' נמשך משהו זכירה ממנו לעתיד. הואיל והכל נברא בתורה. וזה הפנימיות יתברר לעתיד. אבל בעמלק כתיב אמחה בו' מתחת השמים. שלא יהי' לו שום זכר וחלק בתורה שהוא בחי' השמים. ובאמת בני"י הם בחי' זכירה. ולא הי' צריך להיות להם כלל שכחה. ואז לא הי' לעמלק שום זכר בעולם. וכן שמעתי מפי מו"ז ז"ל כי מ"ש בעמלק זכר עמלק. מאין לו חלק בזכירה. רק מה שגונב מאת בני"י. והוא כמ"ש שאם היו בני"י בתכלית הזכירה לא הי' לעמלק שום זכירה. ולכן לעתיד שיהיו בני"י מתוקנים לגמרי. ולא יהיו נטבעין בטבע שהיא בחינת השכחה. אז לא יהי' לעמלק שום זכר...

היתה יתומה שהמגיד מקו"נ"ץ גדל בתוך הבית, ילדה שבאה ממשפחה מאד מיוחסת אבל היתה יתומה, וכשהיא הגיעה לפרקה המגיד דאג לה ולקח את אחד מגדולי הרבנים וחתן אותה, וגם הבטיח לה – שיוולד להם בן שיאיר את עיני כל ישראל. לכן, עוד לפני ההתגלות של רבי לוי יצחק מברידטשוב לאבא בלילה לפני הברית, שני ההורים החליטו שיקראו לילד מאיר. המגיד חזר כמה פעמים בימי ההריון על כך. הוא קרא לאמא לחדרו, וכל פעם שהיא נכנסה לחדר בהריון הוא קם – למה? הוא אמר שאיני קם בפניך, אלא בפני העובר שבבטן שלך, שעתיד להיות גדול בישראל ולהאיר את עיני ישראל.

כל פעם הוא אמר שיאיר את עיני ישראל, לכן ההורים קבלו החלטה מראש שיקראו לו מאיר. אבל כעת נתגלה רבי לוי יצחק מברידטשוב ובקש שיקראו על שמו, אז ברגע האחרון לפני הברית הם החליטו לצרף את שני השמות – השם שהחליטו, מאיר, עם השם יצחק של רבי לוי-יצחק. היום זה שם מאד נפוץ, במיוחד אצל חסידי גור, כי הרבי הזה ייסד את חסידות גור.

חידושי הרי"מ: "זכר עמלק" – גנבת הזכרון מעם ישראל

נאמר משהו שהוא אמר בהקשר לשבת "זכור" וקשור למה שאמרנו קודם: בשבת זכור אנחנו קוראים בתורה "תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח". הוא שואל, המלה "זכר" היא מלה מאד חשובה, מאד מקודשת – "זכר" היינו כח הזכרון, כח מאד מקודש, מח הזכרון הוא מח החכמה, ויש בו גם דעת. איך בכלל מגיע לעמלק "זכר"?! צריך לומר 'תמחה את עמלק'. מאין מגיע לעמלק הדבר הגדול הזה שנקרא "זכר"?! הרי כל הפרשה הזו מתחילה "זכור את אשר עשה לך עמלק" – אנחנו צריכים לזכור, זכרון שייך לנשמות עם ישראל, מאין מגיע לו עצם המושג "זכר"?

רבינו שיבוא ויגאל אותנו שוב, אבל יותר מפעם ראשונה, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", נפלאות ביחס למה שהיה בפעם הראשונה.

שכולן תצלחנה מאד בלימודים, שכל אחת תהיה "נר להאיר לרבים" ו"עבדו את הוי' בשמחה", ברוב שירה וריקודים. לחיים לחיים.

ב. תורות מ"נעם אלימלך", "חיים וחסד"

והידושי הרי"מ

נעם אלימלך: נפלאות ה' לבדו ונפלאות הצדיק

עם ה'

בליל הסדר אומרים "הלל הגדול", בו יש כו¹ (כמנין שם הוי' ב"ה) פעמים "כי לעולם חסדו". הפסוק העיקרי, שיש עליו גם סיפור של הבעל שם טוב שיש נוהגים לספר בליל הסדר (וגם ניגון המיוחס אליו), הוא "לעשה נפלאות גדלות לבדו כי לעולם חסדו"². יש על זה פירוש של

צריך להבין מה זה, איך הוא יכול לגנוב? אפשר לגנוב מאתנו משהו רק אם יש לנו נקודת תורפה, נקודה חלשה, בדבר הזה גופא, שנותנת לו אפשרות לינוק, לקבל ולגנוב מאתנו. הוא אומר דבר שקשור לתורה הקודמת שאמרנו: שאם יהודי שוכח את ה' לרגע – כמו שהסברנו קודם, שכל העבירות שבתורה הן פשוט שכחת ה'. ידוע מאמר חז"ל חשוב, שאדמו"ר הזקן עושה ממנו כלל גדול בספר התניא, ש"אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות". אי אפשר לעשות עבירה אלא אם כן האדם קצת יוצא מדעתו, מאבד כיוון, שוכח, ורק אז הוא יכול ח"ו לעשות עבירה. ברגע שיהודי שוכח זו ההזדמנות לעמלק לחזור ולגנוב – כמו גנב במחתרת, שחודר פנימה וגונב משהו. הוא גונב את הזכרון כי היהודי הסיח דעת מהזכרון באותו רגע. איך מוחים אותו? אני צריך להתחזק בזכרון. כך הפרשה אומרת – "זכור... לא תשכח". על ידי הזכור והלא תשכח של הפרשה מוחים את זכרו, כי הזכר לא שייך לו בעצם אלא שייך לנו. לשם כך צריך לחזק את הדעת, לא לשכוח.

סיכום וחבור שני דברי התורה

אם כן, אמרנו שני דברי תורה שקשורים אחד לשני: היהודי בעיקר צריך לדעת את ה'. הזמן הכי חשוב ביום לדעת את ה' הוא שעת תפלה, כשמתפללים לקדוש ברוך הוא, כששופכים שיח – "שפכי כמים לבך נוכח פני א-דני". על ידי חיזוק הזכרון, שאני זוכר את ה' ומרגיש השגחה פרטית, וגם מרגיש שכל מה שאני עושה הוא בדרך ממילא, כי ה' אתי והוא עושה את הכל, אין שמחה יותר גדולה מזה. מי שמרגיש כך שמח מאד, ועם ההרגשה הזו אנחנו מסמיכים ומחברים את גאולת פורים עם גאולת פסח. נמשיך לשמוח בשמחת פורים, שיהיה "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם", שעיקר השונא הוא עמלק, וכך נכנס לגאולה האמתית והשלמה עם מלך המשיח, שהוא משה

¹ "כי לעולם חסדו" רו"ס כו. באמצע – "כי לעולם חסדו" = ג"פ אלהים, מוחין דקטנות (מדת הדין) מתמתקים בתוך מוחין דגדלות (בפרט בפסוק זה – "לעשה נפלאות גדלות"), שם הוי' (מדת הרחמים), ודוק. והוא סוד "אני [שם הוי' ב"ה] ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים [באמצעיתא]", סוד "הוי' אלהינו הוי' [אחד]". ומה ש"אין אלהים" באמצעיתא (הגם שהאותיות שבאמצע עולות ג"פ אלהים, מוחין דקטנות) היינו שהאותיות שבאמצע הן י לעולם חסד = מקום (ו"פ אל, "חסד אל כל היום", וכן הוי' בר"פ) חסד, וד"ל.

² ידוע שבכל הפרק הזה של הלל הגדול יש בדיוק 100 אותיות ל (65-ב, א-דני, תבות), "מגדל הפורח באויר" (בחינת "נפלאות גדלות") כנגד מאה ברכות בכל יום ("מה [מאה] הוי' אלהיך שאל מעמך"). בפסוק זה לבד (הפוח ב-ל) – "לעשה נפלאות גדלות לבדו כי לעולם חסדו" – יש 6 אותיות ל, ובכל הפסוק יש בדיוק ל אותיות. המיקום מהסוף: 6 (סימן למספר הלמדין בפסוק) 15 18 24 30

כביכול? נציין שגם בספר התניא כתוב שעיקר גילוי מדת הרחמים של ה' הוא על ידי אותות ומופתים שבתורה ועל ידי צדיקים שעושים נסים, אז עוד יותר צריך להבין מה ההבדל, שהפסוק מייחד "לעשה נפלאות גדולות לבדו".

מה ההבדל? ה' עושה "לבדו". הצדיק, כמו שכתוב בפירוש בגמרא, כל מה שהוא עושה נסים ונפלאות זה ב"רחמי", בתפלה לקב"ה. כלומר, הצדיק עושה נס בשיתוף עם ה', הצדיק וה' שותפים¹, והקב"ה עושה לבד². כך הוא גם

הנועם אלימלך³, שאומר שגם צדיקים עושים נסים ונפלאות⁴, מה ההבדל בין צדיקים לקב"ה

(= ל) = 102, **אמונה** = 6 פעמים (צירופי) **טוב** (הערך הממוצע). הפסוק מורכב מ-**טוב** אותיות שונות (מתוך האלף-בית) שעולות 1089 = 33 ברבוע (הנקודה האמצעית של 33 הנה 17 – המלה "טוב" [וירא אלהים את האור כי טוב] היא המלה ה-33 בתורה). כל הפסוק – **"לעשה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו"** – עולה 1741, מספר ההשראה של 30, ל! חוץ מ-1 הלמדין השאר = 7 פעמים **"אין עוד מלבדו"** (דהיינו המקור של "לעשה נפלאות גדולות לבדו"; הנקודה האמצעית של שני הפסוקים: **"אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלהים אין עוד מלבדו"** **"לעשה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו"** = 1820, **סוד פעמים הוי' [נ"סוד הוי' ליראיו]**, מספר שמות הוי' בתורה. ר"ת שני הפסוקים = **משיח**). כל הפסוק ("לעשה וגו'") במספר סדורי עולה 310 = **כו** **"כי לעולם חסדו"** (במספר הכרחי) – **"יש הוי' במקום הזה [מקום חסד] וגו'".** במספר קטן הפסוק עולה 130 = 5 פעמים **הוי' (במ"ה)**, **סוד ה חסדים**, **"כי לעולם חסדו"**.

¹ בלקוטי שושנה וזה לשונו:

לעושה נפלאות גדולות לבדו כו' # בגמרא אמרו בכל מלכותם מאין כמוך שאל האי מינא בכל מלכותם הוא דאין כמוך אבל בישראל יש ומנו אמר ליה אין שמצינו הקדוש ברוך הוא מחיה מתים ואלהיה החיה בנה של צרפית הקדוש ברוך הוא מוריד מטר ואלהיה אמר הי ה' כו' # נמצא הצדיק עושה גם כן נפלאות כמו השם יתברך ברוך הוא אלא שההפרש הוא בין הנפלאות שהצדיק עושה ובין נפלאות ה' שהצדיק אינו יכול לעשות שום דבר כי אם על ידי הבורא ברוך הוא שמתפלל אליו והבורא ברוך הוא שומע תפלתו ומקיים דיבורו ונמצא הצדיק שיכול לפעול איזה דבר זה הוא הכל בחסדי הבורא ברוך הוא אבל השם יתברך ברוך הוא בעצמו אין צריך לשום נברא כלל וכלל ועושה הכל לבד בלא סיוע אחר וזו הוא לעושה נפלאות גדולות לבדו שעושה בלבדו #

כי לעולם רוצה לומר מה שיש נפלאות אצל העולם דהיינו הצדיקים # חסדו פירוש זה הכל חסדו ששומע תפלתם ועושה רצונם.

ועד"ז פרש גם בפרשת בא ד"ה "בא אל פרעה" ופרשת נשא ד"ה "דבר אל בני ישראל וגו' איש או אשה".

¹ כלשון הגמרא "הקב"ה מחיה מתים ואלהיה החיה בנה של צרפית הקב"ה מוריד מטר ואלהיה אמר 'חי הוי' וגו'". נמצא שעיקר ההשוואה הוא בין הקב"ה לאלהיה הנביא. הוי' אליהו סוד "שלם וחצי". הוי' אליהו = חסדו – כי לעולם חסדו" (וכמו שמבאר בעל הנועם אלימלך). לפי זה, סתם צדיק הנו אליהו – **צדיק אליהו** = 256, **אהרן** ("באורך **נראה** אור" – אור היינו הכח האלוקי לחולל נסים ונפלאות, ע"י וביחד עם "אורך" "נראה אור" אנחנו ע"י הצדיקים שבדור) = 16 ברבוע = 4 בחזקת 4 = 2 בחזקת 8, שלמות.

¹ בסוד "איהו [הקב"ה] בנצח איהו [הצדיק] בהוד". עיקר סוד השיתוף (שיתוף פעולה) היינו בשתי הספירות (שנחשבות לאחת, "תרין פלגי גופא") נצח והוד, שהשם הקדוש המשותף שלהן הוא שם **צבאות** שבאתב"ש הנו שם **השתפא**, לשון שיתוף (**נצח הוד השתפא** = 949 = 13 פעמים 73, **אחד-אהבה** פעמים **חכמה** = **אהבת ישראל** וכו', כמבואר במ"א. והוא עולה **"עבודה שבלב זו תפלה"** ר"ת **תשעז**, השנה שלנו. והיינו שהצדיק פועל ביחד עם הקב"ה על ידי התפלה מקרב איש ולב עמוק ומתוך אהבת ישראל צרופה). במ"א מוסבר ש"איהו בנצח" היינו "צדיק גוזר והקב"ה מקיים" ואילו "איהו בהוד" היינו "הקב"ה גוזר וצדיק מבטל", אך יחסית בכל מקום הקב"ה הוא סוד הנצח ("נצח ישראל לא ישקר

עולה בדיוק בקנה אחד עם ההבדל שמבואר בחסידות בין "אין עוד מלבדו" ל"אין עוד".

חיים וחסד: בין משה רבינו ליעקב אבינו

על ארון הקדש כתוב שהוא היה מצופה זהב טהור מבית ומבחוץ. מסביר הצדיק רבי חייקא מאמדור^ט ש"זהב טהור" הוא יראה. מבואר בקבלה שכסף הוא אהבה וזהב הוא יראה. מי שעשה את הארון הוא בעצם משה רבינו, ומשה רבינו עצמו מצופה יראה, כל כך מצופה מבית ומחוץ עד שאין לו שום מציאות שמרגיש את עצמו, הוא לא מסתכל על עצמו, הוא לגמרי מצופה בזהב טהור, יראת ה' טהורה.

יש צדיקים שהם לא מאה אחוז מצופים, יש להם קצת פניה ונטיה לעניניהם הגשמיים, אבל כל מה שהם נוטים לאיזה ענין בגשמיות הוא כדי להעלות ולקרב אותו לאלקות, בבחינת "בכל דרכיך דעהו". מה הדוגמה? יעקב אבינו. על יעקב אבינו כתוב ש"מטתו שלמה", מה הפירוש? שכל הנטיות שלו, שלפעמים

מסביר את המשך הפסוק, "לעשה נפלאות גדלות לבדו, כי לעולם חסדו". "כי לעולם" היינו מה שהצדיקים פועלים נפלאות בעולם, והכל "חסדו", הכל חסד ה'. הצדיק יודע זאת וכך מסוגל לחולל נפלאות, לכן "לעשה נפלאות גדלות לבדו, כי לעולם חסדו".

על הפסוק "אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלהים אין עוד מלבדו". מסביר הרבי ש"אין עוד מלבדו" היינו שאין שום דבר שיש לו מציאות אם הוא לא מחובר וקשור לקב"ה, אבל אם הוא כן מחובר הוא מקבל מציאות. אפשר לפרש זאת בפרט על הצדיק – הצדיק האמתי הוא רק יחד עם ה', ולכן, יחד עם ה', לצדיק האמתי יש כח ממש לחולל נסים ונפלאות. יש פסוק שני שאומר רק "אין עוד", "וידעת היום והשבות אל לבבך וגו' אין עוד", לא רק ה' עם הצדיק אלא "אין עוד" ממש. אם כן, מה שבעל הנועם אלימלך מסביר – שהצדיק זקוק לה' אבל ה' "עושה נפלאות גדולות לבדו" בלי הצדיק –

וגו') והצדיק (המתפלל אליו שימלא את מבוקשו) בסוד ההוד, ודוק.

הפסוק אומר "צדיק הוי' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו", ויש לפרש ש"צדיק הוי' בכל דרכיו" היינו הצדיק שמקיים "והלכת בדרכיו", הוא פועל ישועות בקרב הארץ יחד ומכוחו של הקב"ה. וכן חסיד המרבה מעשים טובים ומאירים אור אלוהי בעולם פועל ישועות יחד עם הקב"ה – "וחסיד בכל מעשיו". וכן 'חסיד' המקושר בלב ובנפש ל'צדיק' גם נעשה שותף עם הוי' לפעול ישועות בקרב הארץ. והרמז: **צדיק הוי' חסיד** = 312 = **יב** פעמים (צירופי) **הוי' ביה** = 4 פעמים **"חסדו"** ("כי לעולם חסדו") דהיינו **"חסדו"** ב"רצוא ושוב" (**ח חס חסד חסדו סדו דו ו**; יש כאן 16 אותיות, פנות הרבוע = 28, **כח**, והשאר = **"כי לעולם חסדו"**!). "צדיק הוי' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו" – **בכל** = **אליהו**, הצדיק המשתתף עם הקב"ה כנ"ל.

"כאשר הקב"ה עושה לבד הנו בסוד התפארת העולה עד פנימיות הכתר, וד"ל.

^ט חיים וחסד פרשת ויקהל, וזה לשונו:

כתיב ויעש הארון עצי שיטים ויצפהו זהב טהור מבית ומבחוץ פי' כי משה היה מקושר בהקב"ה כ"כ עד שהיה בטל במציאות נגד גדלות הבורא ולא ראה א"ע כלל והנהר זהב הוא יראה ויראה אותיות ראייה כי א"א לירא אלא ממי שרואה וזהו כשהשכל של אדם רואה תמיד גדלות הבורא אז נופל עליו יראה ע"כ עשה משה כמו שהיה בעצמו שכיסה הארון של עץ שהוא הגוף בזהב שהוא יראה מבית ומחוץ וזהו שאיתא משה משה לא פסיק טעמא כי לא השגיח על הגוף כלל אבל יעקב יעקב פסיק טעמיה שלפעמים השגיח על הגוף אך כוונתו היה כדי להעלות אותה להקב"ה וזהו מטתו שלימה פי' שכל ההטיה שלו כשהטהה עצמו לגופניות היה כדי לעשות שלימות לזה הדבר.

לפסוק הזה מבעל חידושי הרי"מ: הוא אומר¹⁸ – שהאנשים, הגברים, הרי חטאו בחטא העגל – כל אחד נתן את הזהב והכסף שלו לעגל – ואילו הנשים לא רצו לתת לעגל. כלומר, ביחס לחטא העגל הנשים הן ה"צדיקים". אבל כעת, כשעושים משכן, האנשים הם "בעלי תשובה", שכעת מתנדבים הכל למשכן, "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". מה זה "ויבאו האנשים על הנשים"? כתוב בחז"ל שבמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד שם, לכן האנשים כעת באים על הנשים, הם בדרגה יותר גבוהה מהנשים.

מרגיש את המציאות הגשמית, מטה לשון נטיה, הכל כדי להטות הכל כלפי מעלה. כתוב ש"משה מלגאו ויעקב מלבר", משה לגמרי מצופה זהב טהור, יראה לגמרי, שעל כן "משה משה" לא פסיק טעמא בגווייהו, והוא נמצא בתוך נשמת יעקב ש"מטתו שלמה", מה שב"יעקב יעקב" כן פסיק טעמא בגווייהו. משה נותן ליעקב את ההשראה והכח להטות את הכל לטובה, לאלקות.

חידושי הרי"מ: "ויבאו האנשים על הנשים" – מעלת בעלי תשובה על צדיקים

בנדבת המשכן, בפרשת ויקהל, כתוב "ויבאו האנשים על הנשים". יש פירוש מקורי מאד

¹⁸ "ויבאו האנשים על נשים" = 936 = אהבה פעמים חסד, "זכר חסדו" (תכונות זכריות). אך הוא עולה לאה פעמים הוי' שהוא הוא רחל במספר קדמי. בפסוק "והשיב לב אבות על בנים" מפרש רש"י (בשם רבי מנחם, "מנחם שמו") "על ידי בנים". גם כאן י"ל ויבואו האנשים על ידי הנשים, בהתעוררות ובהשראת הנשים, היינו שהאנשים שחטאו בעגל ילמדו מהנשים שלא חטאו לחזור בתשובה. וידוע הכלל שבכל מקום הסבה גדולה מהמסובב. נמצא מעלת הנשים על האנשים, ו"אלו ואלו דברי אלהים חיים" – מעלת האנשים, בעלי תשובה, גדולה ממעלת הנשים, צדיקים גמורים, אך "הכל מן האשה" ובכך "אשת חיל עטרת בעלה" (ויאיווהי אשה כשרה העושה רצון בעלה, המעצבת את רצון בעלה).

אך ידוע הרמז של "בת תחלה סימן יפה לבנים" – בת ר"ת בעל תשובה, נמצא הפוך מהנ"ל שהבת, הנקבה (מי ששכח את ה', נשיה לשון שכחה כנודע) היא הבעל תשובה (כאשר חוזרת בהשתוקקות רבה לדבוק בבעלה, "ואל אישך תשוקתך") והבן, הזכר (שווכר ה' תמיד. אנשים היינו אין נשיה) הוא הצדיק. לפי זה, מעלת הבת, בעלת התשובה, גדולה ממעלת הבן, הצדיק מעיקרא.

והנה, ישוב הסתירה הנ"ל הוא שבמישור המחשבה והדעת בהיות נשים דעתן קלה היא בעלת התשובה (וכך עשה

אלהים את האדם ישר, "זכר ונקבה בראם", רוח האדם, מה, זכר, ז"א, עולה למעלה וממילא אינו שוכח, ואילו רוח הבהמה, בן, נקבה, נובקא דז"א, מלכות, יורדת היא למטה להתעסק בעבודת הבריונים בגשמיות ומוכרחת להסיח דעת לפעמים מהדבקות בה', אך מיד חוזרת...). אך במישור מעשה, האנשים חטאו בעגל (וכן במרגלים, בעוד שהנשים חבבו את הארץ ביותר) בבחינת "והמה בקשו חשבונות רבים" (לא כפי רצון ה'). נמצא ש'חטא' האשה והאיש אינם במישור אחד, הראשון הוא ברצון ה' משא"כ השני, וד"ל.

¹⁹ מובא בשמו בשפת אמת ויקהל תרל"ה, וזה לשונו: בשם אמו"ז ז"ל על פסוק ויבואו האנשים על הנשים עפ"י מאמר רז"ל במקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד. וז"ש האנשים שחטאו בזהב העגל באו בחילא סגי על הנשים שלא חטאו בו.

ושם ויקהל תרמ"ג:

בשם מו"ז ז"ל בפסוק האנשים על הנשים לרמוז מעלת בע"ת שאנשים שחטאו נתעלו על הנשים שלא חטאו עכ"ד פח"ח.

ופרשה שניה של קריאת שמע, שבראשונה כתוב "בכל מאדך" ובשניה לה, וחז"ל אומרים "כאן בעושיין רצונו של מקום וכאן באין עושיין". כלומר, "עושיין רצונו של מקום" זו מדרגה מאד גבוהה.

רש"י מסביר שאם ישראל עושיין רצונו של מקום "נקראת העבודה על שמם", אך אם לאו המלאכה נקראת על שם משה, שהוא בעצמו תמיד עושה רצונו של מקום. אומר המהרש"א שאפשר לפרש בדיוק הפוך: "ועי"ל בהיפך, בזמן שעושיין רצונו של מקום נחשב מלאכתן כאילו עשאן משה ובזמן שאין עושיין רצונו של מקום לא נחשב מלאכתן [כאילו עשאן משה] ונקראת על שמם כאילו עושיין מלאכה בעלמא". משהו מדהים, הוא מקדים את החסידות, מסביר איך ראוי להיות יחס לרבי. אם עושיין רצונו של מקום הכל בטל לרבי, ועם ישראל מרגיש שכל מה שעשינו הרבי עשה, "ועשית לך ארון עץ", אבל אם לא עושיין רצונו של מקום נדמה לעם ישראל שהם עושים לבד ואז זו "סתם מלאכה" בלשונו. משהו מדהים הפירוש הזה, ש"אם עושיין רצונו של מקום" "בכל מאדך", שתורמים הכל לה', אנחנו מרגישים שאת הכל משה רבינו עשה (משה הוא המאד שלי⁷), לא אני. אם מרגישים שאנחנו עשינו זו כבר "סתם מלאכה"⁸.

⁷ משה הוא סוד שם **מה** (**מה** דמשה, "ונחנו **מה**"), בטול במציאות, הכח לתקן את שבירת הכלים (ולהאיר מחדש את האורות המרובים דתהו ולהמשיכם בכלים הרחבים דתיקון, תורה ומצות, סוד כח **המאד**, שעולה **מה** אך שרשו **מסג**, כמבואר בתניא). **משה מאד** = 390 = **יה** פעמים **הוי'** – "בטחו בהוי' עדי עד כי ביה הוי' צור עולמים".

⁸ משה נקרא מלאך, לשון מלאכה. בפיוט "איש חסיד היה" בא אליהו ומשלים את כל המלאכה כאשר משה התחיל את המלאכה. סוד משה כללות נש"י מהימין ואליהו מהשמאל, ראשית ואחרית, כמבואר באר"י.

ג. פרשת ויקהל, פורים וה'חוש' של הרבי (סיפור ולקחו)

על שם מי נקרא ארון הברית? (רש"י ומהרש"א)

הגמרא מקשה במסכת יומא שפסוק אחד אומר "ועשו ארון עצי שטים" ופסוק שני אומר "ועשית לך ארון עץ"⁹. מי עשה את הארון, בני ישראל או משה רבינו? אף על פי שבפשט מדובר בשני ארונות שונים, אבל הגמרא שואלת על פי היקש ביניהם (כמבואר במפרשים). הגמרא אומרת "כאן בזמן שישראל עושיין רצונו של מקום כאן בזמן שאין עושיין רצונו של מקום"¹⁰, שתי מציאויות. כמו למשל שחז"ל לומדים על פרשה ראשונה של קריאת שמע

⁹ "ארון עצי שטים" = "ועשית"! נמצא ש"ועשו ארון עצי שטים" = "ועשו ועשית", ישראל ומשה גם יחד. המפרשים מקשים שבכל פרשת תרומה ציוויי הכלים והמשכן הכל נאמר בלשון "ועשית" (גם בהמשך פרשת הארון), רק בתחלת פרשת הארון (הכלי הראשון בפרשה) נאמר "ועשו". ופרשו דהיינו המשך ממה שנאמר שני פסוקים קודם "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". והיינו לרמוז לשיטת הרמב"ן שעיקר וכלל המקדש הוא מקום הארון שאינו מן המדה בבית קדש הקדשים, ששם עיקר השראת השכינה (ומשם מדבר ה' עם משה). "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" "ועשו ארון עצי שטים" (9 תבות, 3 ברבוע, 36 אותיות, 6 ברבוע, יחס מושלם של תבות לאותיות – 1:4. בפסוק הראשון יש 21 אותיות, משולש 6, בפסוק השני יש 15 אותיות, משולש 5, לפי הכלל ששני משולשים עוקבים = רבוע. וכן 36 היינו משולש 8) = ב פעמים "ואהבת את הוי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" (כאן בעושים רצונו של מקום, רמז לפירוש רש"י). והוא עולה זה פעמים **מרדכי** (לאה רחל) = **כד** צירופי **קבלה** (137).

¹⁰ יומא ג, ב.

היא **תורה**¹⁰. למה התורה כל כך יקרה? כי "הוי" קנני ראשית דרכו", התורה הקדומה היא לפני הבריאה, זה מה שה' שער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל. בתורה הזו גם כתוב ש"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", התורה מגלה שאנחנו העם הנבחר של ה', "בני בכרי ישראל". "ליהודים היתה אורה ושמחה וששן ויקר", הכל מתגלה דרך התורה, "אורה" זו תורה, "ויקר" אלו תפלין, "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך", זה היוקרה של העם היהודי. הכל בא מ"הוי' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז".

סיפור ולקחו: החוש של רבי לדעת איפה

לחפש את האבדה

[הרה"ח הרב יוסף סגל שליט"א סיפר:] יש אברכים שעבדו על הספר נועם אלימלך עם מראי מקומות וכו'. הם עשו עבודה גדולה והכפילו את הספר לשני כרכים. יש מקום שבעל נועם אלימלך מביא בשם הרמב"ם שכל אחד – גם צדיק כמשה רבינו – יכול לטעות, והם לא מצאו איפה זה ברמב"ם. הם שאלו הרבה תלמידי חכמים שלא ידעו לענות. הם הגיעו גם לרב חיים קנייבסקי שליט"א, שידוע כבקי עצום. הם ספרו לו במה הם עסוקים והוא ציין שאבא שלו, הסטייפלר, היה בכל מוצאי שבת לובש את השטריימל ולומד נועם אלימלך. הם הציגו את השאלה על הרמב"ם והוא אמר: במשנה תורה זה ודאי לא, גם בפירוש המשניות לא, ואחרי מחשבה אמר שגם במורה נבוכים לא, והם התייאשו מלהוסיף את המ"מ. אחרי הוצאת הספר הם הגיעו לניו יורק והחליטו לעבור אצל

יוקר המשכן ויוקר התורה

השיא של פורים הוא "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר", הולך מלמטה למעלה בעצמה. הולך מלמעלה למטה בספירות, אבל בעצמה הולך ועולה. השיא הוא "ויקר". איפה יש את הרמז הראשון ל"יקר" בתורה? לא כתוב בתורה "יקר", אבל הרמז הוא בראשי תיבות. הפעם הראשונה היא דווקא בפרשת "ויקהל", "ראו קרא הוי' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה", מי שבנה את המשכן. "ראו קרא הוי'" ר"ת **יקר** למפרע. כלומר, הדבר הכי יקר אצלנו הוא בנין המשכן, "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". לשם כך צריך אמן שיש לו חכמה ותבונה ודעת לעשות בכל מלאכה, שם י-ה-ו-ה, יש לו רוח הקדש (דעת, כפירוש רש"י), יודע לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ. זה היקר של התורה, גם אמנות (תורה) = **אמנות מדע** (כנודע), שישתמש בכל הכשרונות שה' חנן אותו כדי לעשות משכן לה'.

חז"ל מפרשים "ויקר" מלשון קריאה – "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך". היינו ממש "ראו קרא הוי'". דרש רבי אליעזר הגדול על "וראו וגו'" "אלו תפילין שבראש", היינו "בית" (בית תפילין), "בית קדושה לשמי" (יש בתפילין של ראש **אחיה** שמות הוי' ב"ה). **בצלאל** הוא **בצל אל**, היינו הצל (של צלם) שמציל התפילין של ראש על המוחין שבראש, "אור יקרות".

בכל התנ"ך אין הרבה ראשי תיבות "יקר", דבר יקר. אולי הכי חשוב זה תחלת פסוק מפורסם, "הוי' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז". התורה אומרת בספר משלי שה' קנה אותי, לשון קנין וגם לשון תיקון, גם לשון קן צפור, ש"הוי' קנני ראשית דרכו". שלש המלים הראשונות של הפסוק הן ר"ת **יקר** (לפי הסדר). זו תופעה יקרה, כלומר נדירה מאד. מה כאן יקר? התורה יקרה. יש פסוק אחר, "**יקרה היא מפנינים**", ויש רמז מפורסם שהגימטריא של שלש המלים האלה

¹⁰ 'איהו יקר איהי יקרה'. **יקר יקרה** = 625 = אדם במילוי: **אלף דלת ממ** = 25 ברבוע = 5 בחזקת 4. **איש יקר** = **אשה יקרה** = 621, **כתרא**, ג"פ **אור (אור צח אור מצוחצח אור קדמון)**, "אור יקרות". יחד, **איש יקר אשה יקרה** = 1 צירופי אור.

לשמה זוכה לדברים הרבה" (הענין באמצעותו קרבו לחסידות ולנשיאיה תלמידי חכמים רבים – דוגמת רבי חייקא מאמדורא, בעל ההילולא של השבוע – כסיפורים הידועים בזה).

כמו שאומרים שרב פוסק צריך לדעת איפה לחפש את הסוגיא, את ההלכה, כך זהו 'חוש' מיוחד של רבי לדעת איפה לחפש – כולנו אבדנו משהו, והרבי הוא מי שיודע איפה צריך לחפש אותו (כמו שאדמו"ר האמצעי אומר בהקדמת דרך אמונה שאם אדם מחפש משהו לא במקום בו הוא אבד אותו אין לו סיכוי למצוא אותו). כך צריך להבין גם את הסיפור שפעם הצמח צדק, לפני נשיאותו, שלח תשובה בלי להראותה קודם לחמיו, אדמו"ר האמצעי, כפי שהיה נהוג. דווקא באותה פעם הראה לו אדמו"ר האמצעי שהוא טעה בשכחת תוספות א', וכשהצטער הצמח צדק אמר לו אדמו"ר האמצעי: 'אין לך מה להצטער, עדיין אינך רבי'.

ה'חוש' לו זוכה רבי הוא לדעת היכן המקום לעיין בו כדי למצוא את התשובה, וכך הוא יודע איך לסדר לכל אחד ואחד לפי ענינו 'סדר תשובה', הוא מיד מרגיש מה הלך לו לאבוד ואיפה הוא נמצא – יש חוטא שזוכר את אבדתו ורק צריך לגלות לו את מקומה (כדוגמת פתרון יוסף לחלומות פרעה, שזכר את חלומותיו) ויש חוטא ששכח גם את עצם האבדה ומה אבד ממנה, וצריך להזכיר לו את האבדה ולגלות לו את מקומה (כדוגמת פתרון דניאל לחלום נבוכדנצר, ששכח גם את תוכן החלום).

הרבי בדולרים ולהביא לו את הספר. כשהם הביאו את שני כרכי הנועם אלימלך הרבי תהה – בשני כרכים?! הם הסבירו על עבודת המ"מ שעשו, וכשראו שהרבי מתענין ספרו גם על הרמב"ם שלא מצאו ואיך כל תלמידי החכמים ששאלו לא מצאו. הרבי אמר להם על אתר שזה נמצא בהקדמה של הרמב"ם לפירוש המשניות, שם הוא מסביר למה מסכת הוריות נמצאת בסדר נזיקין: "וכאשר השלים מוסר הדיינים, החל לבאר שגיאותם, כי כל מי שיש בו טבע בשר ודם, אי אפשר שלא יטעה ויחטא. ולפיכך סידר הוריות אחר אבות, ובה התם סדר נזיקין". הם מאד התפעלו איך הרבי שלף 'מהשרוול' מה שכל תלמידי החכמים לא ידעו לענות, וכשחזרו לארץ הלכו וספרו זאת לרב חיים קנייבסקי, שאמר שידע שהרבי הוא א געוואלדיקער גאון, אבל עד כדי כך לא ידע (והוסיף לבקש שלא יאמרו את זה בשמו!).

מוסר ההשכל של הסיפור הוא לא הזכרון הפנומנלי של הרבי, אלא שהרבי ידע איפה לחפש – איפה מתאים שהדבר יהיה. 'אחר כך' הוא באמת זכר שכתוב שם, אבל ה'חוש' של רבי – בין הרבה 'חושים' שיש לרבי – הוא לדעת איפה לחפש. החוש-הניחוש (בבחינת "נחש ינחש איש אשר כמני" האמור ביוסף הצדיק, פותר החלומות) הוא שהענין קשור בודאי להוריות (שגגת בית דין) ולסדר נזיקין. הרבי מתלבש-כביכול בנשמתו-שכלו של הרמב"ם וחושב היכן היה כותב זאת בעצמו. זו לא 'סתם' גאונות בתורה אלא גילוי של "כל העוסק בתורה

י"ד אדר ע"ז - כפ"ח

סעודת פורים

א. "אלי אלי למה עזבתני" בפירוש האר"י | ב. חמש פעמים "על הנסים" – חמש עליות פורים | ג. "גדול תלמוד תורה" | ד. "אל תדור בעיר דריש מתא אסיא" – היחס בין הנהגת התורה למציאות | ה. כוונות האר"י במצוות פורים | ו. חילוף האיש והאשה בפורים (תיקון סטיות הדור) | ז. רמזי "יקר" | ח. זמני הישועה בנס פורים

א. "אלי אלי למה עזבתני" בפירוש האר"י

תפלה על הסתלקות רוח"ק (דעת שבמלכות)

פרק כב בתהלים מתחיל "אלי אלי למה עזבתני". חז"ל אומרים^א שאסתר המלכה אמרה פרק זה, שמתחיל "למנצח על אילת השחר מזמור לדוד. אלי אלי וגו'". אסתר היא "אילת השחר" המבשרת את אור הבקר, את הגאולה הקרובה לבוא (בנס פורים, שיבת ציון ובנין בית המקדש השני). כשהיא נכנסה למלך אחשורוש היא היתה צריכה לעבור דרך בית עבודת אלילים וכשהיא עברה באותו מקום הסתלקה ממנה השכינה – עיקר שכינה הסתלק ממנה. לכן היא צעקה לה' "אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי".

הפסוק אומר "ותלבש אסתר מלכות" וחז"ל אומרים שמלכות היא רוח הקדש, השראת השכינה. בכלל, אפשר ללמוד מכאן שמלכות היא רוח הקדש. בדרך כלל, כמו בפרשת שבוע שכתוב על בצלאל "ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת", דעת היא רוח הקדש (כפי שכותב רש"י), אבל במגלה מלכות היא רוח הקדש. אם כן יש קשר פנימי בין דעת למלכות. זה מתקשר לכוונות האריז"ל בענין פורים, כמו

שנסביר, שבסוף הגלות יש דורמיטא דז"א ואז המוחין דאז"א מתלבשים בתוך המלכות – המלכות מקבלת דעת ורוח הקדש (היינו הארת תוקפו של נשמת מרדכי בתוך אסתר, והרמז: **דעת רוח הקדש** = "[ומרדכי] **לא יכרע ולא ישתחוה**"). המלכות היא אסתר, היא בחינת רחל בסוף שבעים שנה של גלות בבל, כבר יש הכנה לגאולה (היינו הזמן של "אילת השחר" כנ"ל).

בכל אופן, כשהיא עוברת בבית הצלמים בדרך לאחשוורוש מסתלקת ממנה רוח הקדש ואז היא צועקת "**אלי אלי למה עזבתני**"^ב – בגימטריא

^ב "**אלי אלי למה עזבתני**" = 696 = 12 פעמים 58, חן (= **מרדכי** = אסתר במספר סדורי. סוד "אילת אהבים" ויעלת חן", אסתר, "אילת", הנושאת חן בעיני כל רואיה, ומרדכי העוסק בתורה שמעלה חן על לומדיה. "**אילת אהבים**" ועוד **אסתר** = 1160 = כ"פ חן! וביחד עם "**אילת השחר**" = 7 פעמים בקר).

"**אלי אלי למה עזבתני**" יש יה אותיות, משולש ה. נצייר משולש יורד מ-5 עד 1. הפנות הנן "**אלי**". השאר = **הקדוש ברוך הוא** (סוד הפסוק הבא בהמשך "ואתה קדוש יושב תהלות ישראל [ברוך]", כמבואר בדא"ח).

בפסוק "אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי" יש **יהודי** (לה – "חן חן לה") אותיות, רמז למרדכי היהודי (ואסתר המלכה, "לה"). הס"ת של "אלי אלי למה עזבתני" = **יהודי**. הרוא"ת של "**אלי אלי**

^א מגלה טו, ב.

הדבר השני של עשרת הדברות, ששמענו מפיה הגבורה, "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני". כשעברה אסתר דרך בית עבודה זרה

יה הוי' דע"ב ודס"ג, סוד "ב-יה הוי'" (כוונת אכילה – אכל יה דע"ב – ושתיה – שת יה דס"ג, וכמבואר בכוונות האר"ז"ל): **יוד הי ניהודי**, מרדכי היהודי **יוד הי ויו הי**, **יוד הי ניהודי**, אסתר היהודיה, ראה לקמן בהערות] **יוד הי ואו הי** = $205 = 5$ פעמים **אלי** = מילוי **אלי** כנ"ל! נמצא ש"קדוש" עולה ב"פ מילוי יה הוי' דע"ב ודס"ג (ד שמות קדש, וממילא "קדוש קדוש קדוש" = **יב** שמות קדש כנגד יב צירופי הוי' שנגד יב חדשי השנה, אותה שנה של מס"ג דמגלת אסתר, ו מילויים של "יה הוי'" כנגד ו האותיות של "יה הוי'", (ודוק).

והנה, כל ד הפסוקים הראשונים של פרק כב בתהלים: "למנצח על אילת השחר מומור לדוד. אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי. אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דמיה לי. ואתה קדוש יושב תהלות ישראל" = $8130 = 10$ פעמים "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור" (= "ויבדל אלהים בין האור ובין החשך" = "ויאמר אלהים נעשה אדם") = ל ("מגדל הפורח באויר") פעמים **חרבונה** ("זוג חרבונה זכור לטוב")! יש ב-ד פסוקים אלה **כח** תבות, משולש ז. במשולש יורד מ-7 ל-1 הפנות ("למנצח... אלי... ישראל") = 800 ועם הנקודה האמצעית ("אקרא") = 1102 = **חזה** פעמים **חן** כאשר השאר = $7028 = 14$ (יד, דוד) פעמים 502 = **אמונה פשוטה** = **אורור המן** = **ברוך מרדכי**. הרו"ס: "למנצח... ישראל" (= "למנצח על אילת. על אילת" = **יפי אמת** = **ישראל** כנודע. נמצא שרמזו בשלש התבות הראשונות של הפרק שצריך לחשב את יחידת ארבעת הפסוקים הראשונים של הפרק עד שמגיעים לתבה "ישראל", התבה החותמת את תורת משה – "לעיני כל ישראל" = **אסתר המלכה**) = $759 = 3$ פעמים 253 , משולש **כב** (מספר הפרק ומספר האותיות של הפסוק הרביעי, "ואתה קדוש וגו'"), ושאר כל הוי' התבות שבאמצע = $7371 = 81$, **אנכי**, פעמים 91 , **אמן** (שילוב הוי' א-דני). תן לחכם ויחכם עוד.

עזבתני = **אסתר** (הר"ת = **אמונה** והאמ"ת = **חצי שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד**), **אחד** פעמים **גדול**! התבה הבאה לאחר "אלי אלי למה עזבתני" – "רחוק" = **מרדכי היהודי**.

"אלי אלי" רמזו בדילוג שוה של אותיות החל מה-א של אילת (אסתר; אילת – אותיות **אלי ת**): "למנצח על אילת השחר מומור לדוד. אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי". הדילוג הראשון הוא של **אהיה-אהיה** אותיות (סוד "אהיה אשר אהיה", שם הגאולה) דרך ה-ל של "אלי" השני (שם אל די"ג מדה"ר דז"א, "אל רחום וחנון", שלא הסתלק ממנה, כמבואר באר"י) ועד ל-י של "ישועתי" והדילוג השני הוא של **חיה-חיה** אותיות דרך ה-ל של "למה" (סוד "ותצוהו על מרדכי לרעת מה זה ועל מה זה") ועד ל-י של "דברי".

בהמשך נאמר **ואתה קדוש** [יושב תהלות ישראל] = $822 = 6$ פעמים **מרדכי** (כמבואר ענינם בשיעור של אמש). והוא עולה חשבון דילוג האותיות של שלש התבות הראשונות של הפסוק – **ואתה קדוש יושב** (בכל תבה יש ב אותיות שהערך הממוצע שלהן = **מרדכי**. הערך הממוצע של 6 האותיות = 137 , **קבלה**, הערך הממוצע של **לאה-רחל**, בחינת אסתר). "קדוש" = י"פ "אלי" (חלק הקדמי של 6 אותיות "ואתה קדוש יושב הנ"ל" = $2460 = 6$ פעמים "קדוש", הערך הממוצע). כל הפסוק, "ואתה קדוש יושב תהלות ישראל" (ידוע פירוש הבעל שם טוב על פסוק זה) = 2522 = **הוי' פעמים מהיטבאל**, יחוד **מה בן** (וכן **אלדד מידד, טל חן**), מספר הראשונים ה-הוי'.

והנה, "קדוש" = 10 פעמים "אלי" ("העשירי יהיה קדש להוי'"), ומילוי אלי: **אלף למד יוד** = $205 = 5$ פעמים **אלי**, נמצא שמילוי "אלי אלי" = "קדוש" – "אלי אלי למה... ואתה קדוש...!"

ועוד, **אלי** = **יה הוי'** ("בטחו בהוי' עדי" = **יסוד אבא**, מרדכי. ב'עדי' נוספה ל'עד, ע"ד ה-י דרבי, נביעת הא"ס המתגלה ביסוד אבא. והוא סוד תוספת ה-י דמרדכי שאצל הפרסיים נקרא על שם מרדך כנודע] **עד** = **הרסה** היא **אסתר**. **מרדכי הרסה אסתר** = 999 , **שכבת זרע**, ועוד ה-י דמרדכי כנ"ל. והם המבררים את **אחשורוש**, שאתם עולה 1820 ועוד י, 1830 , משולש 60 דהיינו ל פעמים **אביחיל**, אין, (ודוק) כי ביה הוי' צור עולמים"), ומילוי

לבין המדות של מיכה (שאומרים בתשליך), "מי אל כמוך". לפי שמועה אחת, מה שמועה רבינו אומר היינו שערות הדיקנא דאריך ומדות דמיכה הן האורות שתוכן. אבל יש שמועה שניה ש"אל רחום וחנון וגו'" היינו הדיקנא דז"א ומדות דמיכה הן הדיקנא דאריך, שתי שמועות שעולות בקנה אחד.

האר"י אומר^ד ש"אלי אלי למה עזבתני" משמע לכאורה ששתי הבחינות של אל (של אריך ושל ז"א) הסתלקו, אבל באמת רק בחינה אחת הסתלקה. יש הרבה דברים כאלה באריז"ל, כמו פירוש האריז"ל על "עולימתא שפירתא דלית לה עינין" – אפשר לחשוב שאין לה עינים בכלל, אבל האר"י אומר שיש לה עין אחת. גם כאן, "אלי אלי למה עזבתני", קודם היה לי "אל רחום וחנון" דז"א ו"מי אל כמוך" דאריך, אבל כעת כשעברתי דרך בית הצלמים הסתלק ממני האל העליון, "מי אל כמוך", עיקר מקור רוח הקדש, ונשאר לי רק "אל רחום וחנון" דז"א.

מסביר האריז"ל שצריך להחזיר את הארת "מי אל כמוך" לאסתר. "מי אל כמוך" עולה 167, בדיוק מספר פסוקי מגלת אסתר, בגימטריא "ונהפוך" [הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם] ("מי אל כמוך" ועוד **אסתר** עולה $828 = 4$ פעמים **אור**, **אור** "פנים ואחור"^ה). אם כן, כל ה"ונהפוך" הוא כאשר ה"מי אל כמוך" מתגלה בחזרה.

ואמרה פסוק זה היא היא בטלה את קליפת הע"ז.

חן ויראת שמים

קודם כל, רואים שהיא נקראת **אילת**, בגימטריא **אמת**, קשור למה שאמרנו אמש שאסתר משקפת עצמות. איפה עוד כתוב אילת? בפסוק מפורסם בתחלת משלי, כתוב על התורה "אילת אהבים ויעלת חן". ידוע ש-**אהבים** שוה **חן**, וגם **אסתר** וגם **מרדכי** במספר סידורי שוים **חן**. "תשאות חן חן לה". חז"ל אומרים שהתורה מעלה חן על לומדיה, ועוד אומרים חז"ל ש"כל אדם שיש עליו חן בידוע שהוא ירא שמים"^ז – חן של קדושה הוא סימן של יראת שמים, לא יתכן חן של קדושה בלי יראת שמים. על אסתר כתוב "אשה יראת הוי' היא תתהלל", היא אשה יראת שמים.

נעשה גימטריא לענין שמחת פורים: כל מי שיש לו חן בידוע שיש לו יראת שמים, אז צריך לחבר יחד **חן** עם **יראת שמים** – ר"ת **חיש**, חיש מהר, כמו **משיח** (אותיות **חשים** בן דן, גם מלשון חיש מהר) שגם יבוא **חיש מהר** – 58 ו-1001 (= "אלי אלי" בהכאה פרטית) = 1059 שעולה ג"פ (ממוצע כל מלה) **שמחה**. כלומר, מי שיש לו חן ויראת שמים יש לו שמחה בשלמות – חזקה של שמחה, ג"פ **שמחה**, ו**שמחה** היא "סוד הוי' ליראיו".

הסתלקות (והחזרת) ה"אל עליון" דווקא –

"מי אל כמוך"

התחלנו להסביר את "אלי אלי למה עזבתני", פסוק שאומרת אילת השחר, אסתר המלכה. אומר האריז"ל שיש שתי בחינות של שם א-ל, שתייהן התחלת **יג** מדות הרחמים. יש שתי שמועות בכתבי האריז"ל לגבי שתי ההופעות של **יג** מדות הרחמים – היחס בין המדות של התורה

^ד שער הכוונות דרושי חג הפורים דרוש א; פ"ח שער ר"ח ופורים פ"ו, ובכ"ד.

^ה **מרדכי** ועוד "אל רחום וחנון" (מדות דמשה – מרדכי בדורו כמשה בדורו) = 679, **עטרת** – "ומרדכי יצא מלפני המלך... **ועטרת** זהב גדולה" – שעולה 7 פעמים 97, **מהיטבאל**, יחוד **מה וכן**. וביחד עם **אסתר** "מי אל כמוך" (828) = 1507 = 11 פעמים 137, חצי **מרדכי**, סוד **קבלה** (ממוצע **לאה רחל**), סוד אסתר כנ"ל.

"מי אל כמוך" "אל רחום וחנון" = 572 = 22, אתון דאורייתא, פעמים 26, שם הוי' ב"ה. **מרדכי אסתר** =

"מי כמוך באלם הוי"

שוב, יש פעמיים א-ל, "אל עליון" שהוא "מי אל כמוך" ו"אל תחתון" שהוא "אל רחום ותנון". כשה"מי אל כמוך" מתגלה בחזרה יש חבור של שני שמות א-ל. כתוב "מי כמכה באלם הוי" ואומר האריז"ל שהיינו שני קוים, קו ימין וקו שמאל. הסברנו אמש שגוי הוא בגדר נקודה ויהודי הוא קו. שרש לשני הקוים יש אפילו בעולם התהו – מה שיש לגוי בכח להתגייר (בבחינת נקודה מצוירת, העלם שישנו במציאות), אבל עיקר שלמות הקוים הוא כשיש קו האמצעי, ועליו כתוב "מי כמכה באלם [א-ל וא-להים, שני 'אלים, ימין ושמאל] הוי" (באמצע).

כאן האריז"ל מסביר "מי אל כמוך" דאריך, בו כתוב "לית שמאלא בהאי עתיקא כולא ימינא", אבל האל דאריך הוא יחסית גבורות, דינים. ז"א הוא יחסית דינים, לכן קוראים לו זעיר אנפין, הוא קטן, לא אריך, עליו כתוב "חד קציר" (קו שמאל) ועל אריך כתוב "חד אריך" (קו ימין). לכל אחד יש שם אל, שהוא קו – במספר קדמי **אל שוה קו** – ויש **הוי**, שהוא קו האמצעי, שבמספר קדמי גם שוה **קו**!

אל הוא 31 ו-**הוי** הוא 26, ביחד **דגים**, מזל דגים של חדש אדר, של "מרבין בשמחה", ששייך למגלה, כל אחד הוא מספר אחר, אבל במספר קדמי (בבחינת "קדמון") מתברר ש-**אל שוה הוי**, והשווי הוא **קו**.

יש שני קוים של **אל**, ימין ושמאל, "חד אריך וחד קציר", ויש עוד קו של **הוי** שהוא מדת הרחמים, עליו כתוב "מי כמכה באלם [שני

'אלים, ימין ושמאל] הוי". והנה, ה-י של "אלי" היא ה-י של הוי, הארת שם הוי, הקו האמצעי (עצם מדת הרחמים) בכל אחד משני הקוים ימין ושמאל. כאשר יש "אלי אלי" (הארת שם הוי, "חד בינוני", ב"חד אריך וחד קציר") יחד זוכים לרוח הקדש. זה פירוש הכתוב "אלי אלי למה עזבתי".

ב. חמש פעמים "על הנסים" – חמש עליות

פורים

חמש פעמים "על הנסים" כנגד חמשת

הלשונות בנוסח

ב"על הנסים", לפי הנוסח שלנו, אומרים חמשה לשונות – "על הנסים ועל הפורקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות". יש שמוסיפים עוד, אבל כך בנוסח שלנו.

כמה פעמים אמרנו "על הנסים" (מי שאכל סעודה גם בלילה)? כעת אנחנו בפעם החמישית. אמרנו בערבית, אחר כך עשינו מלוה מלכה – וכל שנה אנחנו עושים סעודת פורים גם בלילה (בידיעה שלא יוצאים בה ידי חובת סעודת פורים, כמבואר במפורש בגמרא) – בבקר אמרנו בשחרית (לא נטלנו ידיים לסעודה בבקר – אצלנו לא מספיקים להכין את הסעודה עד לאחר המנחה. מי שלא נטל ידיים בלילה צריך להשלים בבקר, ואכן זהו מנהג המקובלים, להקפיד ליטול ידיים לסעודת פורים בבקר לאחר תפלת שחרית

¹ "מי כמכה באלם" = 208 = **יצחק** = 8 פעמים הוי ב"ה. "מי כמכה באלם הוי" = 234 = 9 פעמים הוי. הכל – כל שלשת הקוים (ובהתכללות שלש פעמים שלש = 9) – נכלל בשם הוי ב"ה, "סוד הוי ליראיו [בחינת יצחק] = "שמחה (פנימיות אמא, "אלהי יצחק"; הערך הממוצע של שתי התבות "אלהי יצחק" = 127, חיי שרה אם יצחק ומדינות המלך אחרושו עליון מלכה אסתר, בתה של שרה).

935 = **הכל** פעמים טוב, וע"ה עולה 36 פעמים שם הוי, ועם 572 הנ"ל עולה **חזן** ("לברך בך נזכיר שמך") פעמים הוי, ודוק.

המשיחית, של "על הנסים" – זו גם העליה החמישית ("על הנסים", ה עליות של נס "מחיל

אסתר נשאת חן בעיני כל ראייה = חוה פעמים זה [בפסוק "כימי וגו'" יש ו תבות ובפסוק "גל וגו'" יש ה תבות] ברבוע = זה פעמים (הדר)!

ידוע מאמר חז"ל "אסתר סוף כל הנסים" (היינו סוד הנפלאות שמתגלים בסיום כל הנסים – נס עם הכולל, בחינת "סוף כל", הוא פלא. "סוף כל" היינו "ים סוף" = 14, יד, ברבוע). "סוף כל הנסים" = 361 = 19, חוה, ברבוע (סוד הכאת חוה ראשונה בחוה שניה, סוד אסתר כנגד לאה-רחל = מרדכי). "אסתר סוף כל הנסים" = אסנת אסנת (יד פעמים חכמה, "חכמות נשים" – אסנת שוה "אלף נשים" כנודע), אסתר היינו אסנת על ידי חילוף אותיות נ"ר בלמנ"ר. וביחד עם מרדכי = 1296 = 36, לאה (שרש אסתר במלכות דתבונה כמבואר באר"י), ברבוע (ו בחזקת ד). והנה, סוף סוף כל סוף כל הנסים = 703 = 19 פעמים 37, משולש 37, ואילו סוף כל הנסים כל הנסים הנסים = 741 = משולש 38 – לפי הכלל החשובני שמשולש 37 ועוד משולש 38 = 38 ברבוע דהיינו 4 פעמים 19 ברבוע, "סוף כל הנסים". הכל בסוד חוה-חוה, ודוק.

הרבי ר' בונם מפשיסחא אמר על עצמו שכמו שאסתר היא "סוף כל הנסים" כך הוא "סוף כל התשובה" והוסיף "אף על פי שאיני רבי אבל מי שבא אלי ולא חוזר בתשובה עתיד לתת דין וחשבון" (קול מבשר ח"ג תשובה אות יב). לא בכדי קוראים לו שמחה, הוא שייך בעצם לשמחת פורים, עד דלא ידע (בין קודם התשובה לאחר התשובה, סוד "הוי' הוי'" שלפני יג מדות הרחמים, "ונהפוך הוא" בשעתא חדא וברגעא חדא, ע"ד "המקדש את האשה על מנת שאני צדיק גמור ונמצא רשע גמור" שבפורים היא מקודשת ודאי דבודאי הרהר בתשובה, ובן רגע "ונהפוך הוא" מרשע גמור לצדיק גמור, בחינת 'ברוך המן'). נמצאנו למדים שיש קשר בין נס לתשובה. הגמרא שואלת על "אסתר סוף כל הנסים" הלא יש חנוכה ומתרת דפורים ניתן להכתב כו', וכך יש לומר לגבי כל החוזרים בתשובה לאחר הרבי ר' בונם ז"ע (ובפרט בדור שלנו, דור התשובה, הכל מכח התורה שבעל פה, "תורת אמן", וד"ל).

הגם שנוטלים ידים שוב לסעודה לאחר תפלת המנחה¹, במנחה אמרנו, וכעת אנחנו בסעודת פורים שהיא סיום החג. לכן רציתי מאד שכל אחד שסועד אתנו יהיה בשיא של החג, "עד ועד בכלל" ("בטחו בהוי' עדי עד וגו'"), שאין אחריו שום דבר – זו כבר הפעם החמישית שהולכים לומר "על הנסים".

חמש העליות בעל הנסים – נרנח"י דיחידה

י"ל שחמש פעמים "על הנסים" הם כנגד חמשת הלשונות של "על הנסים"². יוצא שכעת אנחנו ב"על הנסים" שכנגד "ועל הנפלאות", בחינת "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" (בחינת "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"³). זו דווקא הפעם החמישית, הפעם

¹ נמצא שמסמכים תפלה לסעודה. תפלה סעודה ע"ה = אסתר (ה-א של אסתר היינו הכולל – "אתה סתר לי, מצר [המן הרשע] תצרני גו'"), ואכן היא התפללה לפני כל סעודה-משחה שהיא עשתה. הכל מתחיל מהסמכת גאולה (גאולת מצרים, הכוללת את כל הגאולות, ועד ל"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" בגאולה האמיתית והשלמה על ידי משיח צדקנו) לתפלה: גאולה תפלה סעודה ע"ה = שמחה שמחה (הר"ת = תבונה, בחינת אסתר בת אביחיל כנודע באר"י).

² "על הנסים" הוא כפולה של 5 – 265 = 5 פעמים אבן (5 האבנים החלוקות שבהן הרג דוד את גלית). כל תבה היא כפולה של 5, הר"ת והס"ת והאמ"ת כ"א מהם הוא כפולה של 5. כל אות היא כפולה של 5 – הכל אומר 5! חמש (כאשר הוא מסתכל בראי) הוא הכי שמח!

³ שני פסוקי הנפלאות: "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" = 3966 = 6 פעמים אסתר (ה"אסתר" הששי במגלה היא "ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל ראייה". "ותהי" = "ונח מצא חן בעיני הוי'" [מספר ההשראה ה-יה]; "ותהי אסתר" = ישראל ישראל] "לעיני כל ישראל" = אסתר המלכה; "ותהי אסתר נשאת חן" = 1891, משולש אין-אביחיל אבי אסתר; "ותהי

עוד חמשה דברים, "ואחר כך באו... ופנו... וטהרו... והדליקו... וקבעו..."

בפורים חותמים במטבע קצרה יחסית – "ואתה ברחמיך הרבים", מה עשית למי שרצה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים טף ונשים ביום אחד? "הפרת את עצתו, קלקלת את מחשבתו", קודם צריך להפיר את העצה שלו, אחר כך צריך לקלקל את המחשבה שלו. צריך להבין מה ההבדל בין הפרת העצה לקלקול המחשבה. הפרת העצה היינו שהעצה לא מצליחה, לא יוצאת לפועל, אבל לקלקול המחשבה משמע שבתוכו פנימה המחשבה משתבשת ומתקלקלת, והוא סימן מובהק שהוא הולך ליפול. אחר כך כתוב "והשבות לו גמולו בראשו" (דהיינו הנפילה בפועל), שהוא עיקר החידוש של הקטע הזה, שצריך להשיב לו את גמולו בראשו. מה כתוב אחר כך? "ותלית אותו ואת בניו על העץ" – "העץ גבוה חמשים אמה", שער הנון, גם בחינת חמש, **חמש שמח חמשים שמחים**, כולנו שמחים בפורים. כאן שני האחרונים הולכים יחד, כמו "וגבה מאד", "אותו, ואת בניו, על העץ".

איך אני יודע ש"אותו" בפני עצמו ו"ואת בניו" עוד דבר? קודם כל הפשט, מתי זה התקיים? בשני זמנים שונים לגמרי. אותו תלו בחדש ניסן ואת בניו בחדש אדר, כמעט שנה אחרי, ואף על פי כן הולך יחד. סימן לפי זה ששיא הנסים הוא לא לתלות אותו אלא לתלות את הבנים שלו, עד **ויזתא**, בגימטריא **משיח בן דוד**, הוא הלעז"ז של משיח בן דוד.

"כאשר אבדתי אבדתי" – חסול ושתי זורש

יש המן, יש זרש – יש להם הרבה ילדים, אבל במגלה מוזכרים עשרה בנים. לא כתוב שאת האמא גם תלו על העץ, כנראה שלא היה מנהג פרס לתלות את האמא על העץ (את ושתי הרגו בלי לתלות אותה על העץ). לא ראינו מה קרה לזרש. אמרנו שכל הרשעים במגלה הלכו

אל חיל"), כמו חמש העליות של מלך המשיח, "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד". בפרט, הנפש היא "על הנסים", הרוח "ועל הפורקן", הנשמה "ועל הגבורות" ("אני בינה לי גבורה"), החיה "ועל התשועות" והיחידה היא "ועל הנפלאות".

פורים היא היחידה של שמחת כל השנה – שמחת החיה ופורים היחידה – ובתוך פורים גופא יש חמש עליות, כמו חמש העליות של משיח שהן כנגד הנרנח"י של היחידה הכללית של נשמות עם ישראל. גם ביום הכפורים, כ- פורים, יש חמש תפלות – חמש עליות. ביום כפורים הם אחת בלילה וארבע ביום ובפורים, כמו שהסברנו, שתיים בלילה ושלוש ביום, כפי מנהגנו. גם יכול להיות כמו ביום הכפורים ממש, אחת בלילה וארבע ביום כנ"ל, שלפי זה סעודת הבקר היא כנגד תפלת מוסף ועיקר סעודת פורים כנגד תפלת נעילה. איך שלא יהיה כעת אנחנו מתפללים תפלת נעילה ובאכילה ושתייה שלנו צועקים שמע ישראל וגו' במס"נ ממש. היו פעמים שהרבי בקש ממשיהו למסור את הנפש ולקיים "עד דלא ידע" כפשוטו, ובכך להוציא ידי חובה את כל הצבור.

כעת אנחנו בזמן השיא של פורים, כשמקיימים "עד דלא ידע", וזה הזמן הכי מסוגל לגלות את הנפלאות של התורה ובכלל נפלאות של גאולה ("כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"). מתחיל מ"על הנסים" ונגמר ב"על הנפלאות", נפלאות הם יותר מנסים, מדרגה אין סופית יותר (כידוע שפלא הוא א יותר מנס, ובאותה א מאיר אור אין סוף ממש).

חמשת הנסים ב"על הנסים"

איך רואים זאת משתקף גם בסוף תפלת "על הנסים" של פורים? בחנוכה "על הנסים" יותר גדול ומורכב. גם "על הנסים" של חנוכה מבוסס על המספר חמש, מתחיל אותו דבר, ואז "מסרת גבורים וכו'" יש חמשה "ביד" וגם אחר כך יש

שיא הנס – פגיעה בהמשכיות של המן

אם כן, יש חמש פעמים שאומרים על הנסים בפורים, חמשה דברים ב"על הנסים" ובסוף חמשה דברים שה' פעל כנגד המן הרשע. השיא הוא "ואת בניו על העץ", פגיעה בהמשכיות שלו, עיקר הנס, כנגד הנצחיות שלו, "נצח ישראל" שהוא מרדכי, כמו שהסברנו אתמול. "ותלית אותו ואת בניו על העץ" ("על העץ" = "על הנסים" – "נערץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן"!); "עץ גבוה חמשים אמה". הכל מתחיל מ"הפרת את עצתו", הנפש, ו"עצתו" היא לשון עץ. בסוף היה "ונהפוך הוא", הוא עשה את ה"עץ גבוה חמשים אמה" כדי לתלות את מרדכי היהודי, ואתה "הפרת את עצתו" ובסוף תלית אותו על אותו עץ וגם את בניו. אז "וחמת המלך שוכה", בגימטריא משה (סוד הדסה – הדס פעמים ה), "אשרי העם שוכה לו" אשרי העם שהיו' אלהיו".

ג. "גדול תלמוד תורה"

"גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות"

יש פירוש "אהבת איתן" על העין יעקב, אחד מגדולי ישראל בזמן אדמו"ר הזקן. יש לו כמה פירושים ואחד מהם אהבת איתן. הוא מדבר

לאיבוד. אסתר אמרה "כאשר אבדתי אבדתי" – כאשר אבדתי את ושתי כך אבדתי כעת את זרש. כתוב ש"אין מלכות נוגעת בחברתה", ברגע שהגיע הזמן של אסתר למלוך צריך לקפל את ושתי. לכן אסתר הרגישה שהיא עולה לגדולה ואז היא הרגישה שהיא מאבדת את המלכה הקיימת, ושתי הרשעה. בעצם מי אבד את ושתי? כתוב שממוכן נתן את העצה, הוא המן. אבל יותר מדי טוב לזקוף להמן את זכות הריגת זרש. אם מגיעה להמן הזכות של הריגת ושתי, אז כל הכבוד להמן, אולי זה הניצוץ שאומרים עליו 'ברוך המן'. אבל חוץ מכך שממוכן נתן את העצה, בפנימיות מי שדאגה 'לקפל' את ושתי היתה אסתר. היא היתה ילדה קטנה באיזה מקום, אבל היא הרגישה שכבר הגיעה השעה שלה ולכן נגמר הזמן של ושתי.

וכעת, כאשר אבדתי את ושתי, כעת כשהיא הולכת לאחשורוש ברצון ובמסירות נפש ממש היא מצילה את עם ישראל היא מאבדת את זרש. קודם היא חסלה את ושתי ועכשיו היא מחסלת את זרש. לא רואים בדיוק מה קרה עם זרש, אבל יש להניח שהיא כבר מחוסלת. אם כן, יש את המן, את זרש ואת עשרת הילדים שלהם. דווקא תלית עשרת הילדים היא ה"מאד", "וגבה [על עץ גבוה חמשים אמה] מאד [פנימיות שער הנון]".

חמש גבורות בברכת "הרב את ריבנו"

איפה עוד יש חמשה דברים? כוונה מפורשת של האריז"ל, בברכת "הרב את ריבנו והדן... והנוקם... והנפרע... והמשלם גמול..." יש חמשה דברים שהאריז"ל אומר שהם חמש גבורות. הנקמה נגד המן ונגד הרשעים שבקשו "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים" היא דווקא חמשה דברים, חמש גבורות, שהן פועלות את כל תוקף הנס. זה היה מאמר מוסגר.

י' "העם שוכה לו" = מלכות = ויקהל [העם... לן] משה [שוכה], מרדכי בדורו כמשה בדורו מקהיל קהלות (של ילדים כ'), "ותלבש אסתר מלכות". "שוכה" (משה) ובמילוי ובמילוי המילוי ובמספר קדמי $3136 = 56$ ברבוע 4 פעמים (הערך הממוצע של 4 הבחינות) $784 = 28$ ברבוע ("פעלת צדיק [לחיים]"). $3136 = 9$ הכוחות הפנימיים של הנפש משמחה (פנימיות בינה) עד שפלות (פנימיות מלכות): שמחה יחוד (כח) אהבה יראה רחמים בטחון תמימות אמת שפלות (כאשר 4 הכוחות הראשונים, אמונה תענוג רצון בטול $1024 = 32$ ברבוע).

לסמוך עליו כלל וכלל, לכן צריך לשבת שם באופן קבוע בתוך הממשלה כדי לדאוג שלא יעשה שטויות ויגזור גזרות נגד עם ישראל.

חז"ל אומרים שהפסוק הראשון הוא לפני שהתמנה והפסוק השני אחרי. איך הולך יחד שהוא גם שר בממשלת פרס בשושן הבירה וגם עלה לארץ וישב בסנהדרין וגם יש לו תפקיד מסוים בבית המקדש, ממונה על קיני יולדות. גם שייך לפורים, לשון "פרו ורבו". כנראה שהוא טיפוס לא מקומי, הוא גם בפרס וגם יכול לשבת בסנהדרין בירושלים. באמת קצת קשה להבין על פי פשט שהוא נמצא בשני מקומות בעת ובעונה אחת. אסתר המלכה היתה בקיאה להתפצל ולשלוח את השידה שלה לאחשורוש, וכתוב בפירוש שאת החכמה הזאת היא למדה ממרדכי. גם למרדכי יש את החכמה הזאת וגם לאסתר יש את החכמה הזאת.

אהבת איתן: מצוות-תורה דיחיד-הצלל

נפשות-תורה דרבים

שוב, אנחנו בהסבר של בעל "אהבת איתן"³⁷. הוא לא כותב שמפירושו יוצא מבנה מובהק של

³⁷ וזה לשונו:

אם חן מעלה על לומדיה אגוני לא מגני. לכאורה לא שייך למילף הגנה מחן דמה ענין זה לזה אך י"ל ע"פ מ"ש בסוכה (דף מט) כל אדם שיש בו חן בידוע שיש בו יראת שמים ואיתא בסוטה (דף כא) דהגנה מפורענות קיל מהצלל חטא שהרי מצוה מגנה ולא מצלא. וז"ש כיון דהתורה מעלת חן שזה סימן שהיא מביאה יראת שמים ומצלת מחטא א"כ כ"ש שמגינה מפורענות. אמנם יש לדקדק דהאיך תגן על הכורך בבעלי ראתן הא שכיח היוקא ואמרינן בפסחים (דף ח) דהיא דשכיח היוקא אפילו שלוחי מצוה נוקין. ונ"ל דהגנה דתורה עדיפא ממצוה ומגינה אף היבא דשכיח. ועוד דלימיר לאחרים הוה זכות גדול ובזה א"ש

בקיזור על סוגיא³⁸ שלמדנו לפני כמה שבועות³⁹, על רבי יהושע בן לוי שהיה יושב עם המצורעים ולומד תורה ולא היה נדבק מהם אף על פי שהיו חולים מחלה מדבקת מאד. הוא מפרש לפי מה שכתוב במסכת מגלה "גדול תלמוד תורה יותר מהצלל נפשות".

הזכרנו אמש מה שהגמרא אומרת לגבי "ורצוי לרב אחיו", ולא לכל אחיו, שפרשו ממנו מקצת סנהדרין. אחר כך, בהמשך הגמרא, כתוב שלא רק שפרשו ממנו מקצת סנהדרין – שעדיין רצוי לרוב, הרוב איתו – אלא "גדול תלמוד תורה יותר מהצלל נפשות". לומדים זאת מפסוקים אחרים, לא מ"ורצוי לרב אחיו". אחד מהם בעזרא, כשמונים את החכמים שעלו לארץ ישראל, ושם מונים את "מרדכי בלשן" – שחכמים אומרים שהוא מרדכי היהודי – חמישי בין החכמים, אחרי ארבעה. המספר במנין הוא לפי החשיבות שלו. אבל יש פסוק בנחמיה, עשרים ויותר שנים אחרי הפסוק בעזרא, בו מונים אותו ששי, אחרי חמשה אנשים. למה הוא ירד ממספר חמש למספר שש (י"ל מ-ה עילאה שבשם ל-ו שבשם)? חז"ל אומרים שמכאן ש"גדול תלמוד תורה יותר מהצלל נפשות". בינתים הוא נעשה שר. בפסוק הראשון הוא לא עסק בשררה, לכן היה חמישי, אבל אחרי שהתחיל להתמסר לצרכי צבור, נכנס לפוליטיקה, הוא ירד מדרגה אחת. מכאן ש"גדול תלמוד תורה יותר מהצלל נפשות".

פלאי פלאות, שהרי פשיטא שמפסיקים מלימוד כדי להציל נפשות. אלא מה? כאן מדובר שזה הסדר התמיד שלו, שלפי ערכו מרדכי מזניח את לימוד התורה שלו כדי להיות שר בממשלה. כמו שהסברנו אמש, היות שאחשורוש מלך רשע מתחלתו ועד סופו, גם אחרי גזרת פורים הוא רשע מרושע וגם טפש, הוא מסוכן. מאחר שהוא גם רשע וגם טפש אין

³⁸ כתובות עה, א.

³⁹ שיעור כ"ז שבט ש"ז.

דרכים" אבל אפשר לומר שהכוונה כל ישראל – הוא יותר מהצלת נפשות כמקצוע. לא יותר מהצלת נפשות ברגע הזה שצריך להציל, אבל מי שעוסק בקביעות בפוליטיקה כדי להציל נפשות – תלמוד תורה דרכים הוא יותר מזה. תלמוד תורה דרכים הוא י של שם הוי', אבל ה עילאה היא דווקא העסק בהצלת נפשות (שייך למוחין דאמא עילאה, "אם הבנים").

י	תלמוד תורה דרכים
ה	הצלת נפשות
ו	תלמוד תורה דיחיד
ה	מצוות

אם כן, יש תורה שהיא מוחין דאבא ויש תורה דז"א, "מה שמו ומה שם בנו כי תדע", ויש מצוות ב-ה תתאה, מצוות המלך, ומצוה מיוחדת ב-ה עילאה, הצלת נפשות, שבאמת יש לומר שהיא חשובה מתורה כי היא ישראל, ושרש ישראל למעלה מהתורה. רק מה? התורה דרכים היא כדי לגלות את מעלת עם ישראל, כמו שהסברנו אמש בשם הרבי – התורה של מרדכי מגלה את המעלה העצמית של אסתר. אם הצלת נפשות היא אמא ות"ת דרכים הוא אבא, כתוב באריז"ל שיש מעלה בפנימיות אמא פנימיות עתיק לגבי פנימיות אבא פנימיות עתיק.

"גדול תלמוד תורה..."

כתוב ש"גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות"⁷ וכתוב שם גם ש"גדול תלמוד תורה יותר מבנין בית המקדש" וגם ש"גדול תלמוד תורה יותר מכבוד אב ואם" ובמקום אחר כתוב יותר מקרבנות ("גדול תלמוד תורה יותר מהקרבת תמידין"¹⁰). יש כאן שתי מערכות של י-ה-ו-ה. הראשונה מצוות-תורה-הצלת נפשות-ת"ת דרכים (מלמטה למעלה), כנ"ל. ויש עוד מבנה, מה שכתוב "גדול תלמוד תורה יותר

ארבע אותיות י-ה-ו-ה, אבל בעצם הוא בונה מבנה של י-ה-ו-ה: הוא אומר שסתם מצוה מצילה, "שלוחי מצוה אינן ניזוקין", אבל אם שכיח היזקא, אם הנזק מצוי, כן ניזקים. אבל בתורה אפילו במצב של "שכיח היזקא" התורה מצילה ומגנה והאדם ניצל. יש בחינה של מצוה, שהוא מקיים מצוה, ויש יותר מזה הכח של התורה להגן ולהציל את האדם. [בהוראת הגר"ש דאום: תציין שגרעין תל אביב הגיע.] לחיים לחיים. אם כן, יש מדרגה של מצוה ולמעלה ממנה תורה, הן וה, "והנגלת לנו ולבנינו", פשט.

למעלה מהם יש הצלת נפשות, ה עילאה שבשם, כבר "הנסתרות להוי" אלהינו". למעלה מזה יש גם תלמוד תורה, ומה שהגמרא אומרת "גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות" קאי דווקא על תלמוד תורה דרכים, אחד שמלמד את הרבים תורה. כמו שכתוב שמי שדורש בסעודה שלישית ומחזיר את האנשים בתשובה בדרשה שלו יכול לוותר גם על סעודה שלישית לשם כך, יותר חשוב.

[הראשונים אומרים ש"תלמוד תורה דרכים" הוא רק אם כל ישראל, לא מספיק רבים]. כן, כל ישראל. "האהבת איתן" אומר "תלמוד תורה

דסמך על הנס אף על גב דבעלמא קי"ל דאין סומכין על הנס דהיינו ביהיד אבל בצורך רבים סומכים וכמ"ש בס' מצודת דוד וגבי ריב"ל היה צורך רבים ללמד, והיינו שהשיב מה"מ לר"ה בר פפי מי איכרכת בבעלי ראתן כריב"ל, משמע דשפיר עבד והיינו כמ"ש משום ללמד לאחרים וז"ש בע' (דף ל ע"ב) דמה"מ אוהב למלמד לאחר. ובזה א"ש דלא תקשי מדאיתא בב"ק (דף סא) דהמוסר עצמו למוט ע"ד תורה אין אומרים הלכה בשמו דהתם לא הוה רק צורך ממון ול"ד לדחבא דהוה צורך ת"ת דרכים. ועוד דאמר כן במגילה דגדול ת"ת מהצלת נפשות ונראה דהיינו ת"ת דרכים דגבי מרדכי קאי שהיה מלמד לאחרים.

⁷ מגלה טז, ב.

¹⁰ עירובין סג, ב; סנהדרין מד, ב.

מתא אסיא"ט, אל תגור בעיר שראש העיר הוא אסיא. מה זה אסיא? רש"י אומר שני פירושים, או רופא או תלמיד חכם, ו"חד טעמא נינהו" אומר רש"י. זו התבוננות מיוחדת של אדר, לא לדור בעיר דריש מתא אסיא – או רופא או תלמיד חכם.

בן איש חי: המנהיג צריך להיות מופקר לצרכי

צבור

מה הווארט? קודם נביא את דברי הבן יהוידע, הבן איש חי. הוא מפרש"ש שאסיא הוא רופא, מה הבעיה? יש לו ווארט מאד יפה, שרופא מאד מודע ורגיש לכל כללי הבריאות, מה טוב לאכול ומה לא טוב לאכול, איפה טוב לגור ואיפה לא טוב – הוא כל כך שומר על כללי הבריאות שאי ואבוי אם הוא ינהיג את הצבור. כך כותב הבן איש חי, שלמנהיג אסור להקפיד על כללי

מבנין בית המקדש" הוא חכמה (ת"ת) למעלה מבינה (בנין בית המקדש), "כיבוד אב ואם" הוא, מה שהבנים מכבדים את ההורים, ו"מהצלת נפשות" היינו מ-ה תתאה, הצלת כנסת ישראל. אסתר המלכה:

י	תלמוד תורה
ה	בנין בית המקדש
ו	כיבוד הורים
ה	הצלת נפשות

היה אפשר גם להפוך את הצלת נפשות ובנין בית המקדש, אבל יותר ניחא לומר כך.

שוב, אמרנו שמרדכי וגם אסתר הם חן במספר סידורי. התורה "מעלה חן על לומדיה" ו"כל מי שיש לו חן בידוע שיש לו יראת שמים", חן-יראת-שמים בגימטריא שמחה-שמחה-שמחה, ג"פ "סוד הוי' ליראיו". כעת אנחנו ב"על הנפלאות" – "על הנפלאות" עולה פורים פורים!

יש לנו עשרה או אחד עשר ניגונים מיוחדים של פורים, ועד כה שרנו רק אחד – הניגון שלפי המסורת הרבי הראשון מויז'ניץ היה שר פעם בשנה, בפורים. מתוך עשרת הניגונים של פורים יש חמשה שלנו ועוד חמשה של הדורות הקודמים, הראשונים. התחלנו עם אחד מהדורות הראשונים ועכשיו נשיר אחד משלנו – "שושנת יעקב".

ד. "אל תדור בעיר דריש מתא אסיא" – היחס בין הנהגת התורה למציאות

אדר – "אל תדור בעיר דריש מתא אסיא"

כתוב שאדר הוא לשון דירה – "נתאזה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים". אבל יש גם מאמר חז"ל, שהרבי מפרש, שמתחיל "אל תדור" – גם "אל תדור" נוטריקון אדר. על איזה מקום כתוב "אל תדור"? "אל תדור בעיר דריש

^ט פסחים ק"ג, א.

^י וזה לשונו:

שם אל תדור בעיר דריש מתא אסיא. נראה לי בס"ד לאו מטעם שהוא בעל עסקים, דאם בן הוה ליה למימר דריש מתא בעל עסקים ונכלל בזה גם סוחרים ותגרים. אך נראה לי הטעם כי הרופא מתנהג בשעות היום והלילה על פי משפטי הרפואה, הן בזמן האכילה, הן באויר שתמיד יחשוב עתה האויר מצונן הרבה או חם הרבה וצריך להסגר בבית שיוזק אם יצא חוצה, או הרוח מנשב קשה וזיק, וכן עתה הגיע זמן אכילה ואם יעבור יזיק לגופו, או יודמן שיש לו מעט כאב הראש או איזה מחוש קל והוא מבטל השנחתו עת זו, וממילא ישארו צרכי העיר בלתי השנחה כאשר יודמן איזה צורך בעתים אלו, דבאמת ראוי שהראש המשגיח לא יעצרוהו הגשם והחום והשרב והרעבון והצמאון והיגיעה והטורח, וירויץ כסום בעסקי ציבור בכל עת שיודמן לו עסק בשבילם.

שוב, זו שיחה שכל אחד מאתנו חייב להיות בקי בה – שיחה של יא-יג ניסן תשמ"ח, השיחה הראשונה של החלק השני בספר השיחות תשמ"ח", שבין היתר מוקדשים בה כמה

" ובתרגום ללש"ק תורת מנחם תשמ"ח ח"ג עמ' 58 ואילך (ובפרט שם סעיף ג ואילך), וזה לשונו:

...הנמרא אומרת "אל תדור בעיר דריש מתא אסיא", תלמיד חכם, והטעם לזה הוא – "משום דעסקי בצרכיהם ולא מצו לעסוקי במילי דציבורא".

וצריך להבין:

(א) אם לא תלמיד חכם – את מי כן יבחרו לראש העיר – עם הארץ ח"ו?!

(ב) היתכן שע"ז שהת"ח עוסק בתורת אמת ותורת חיים (הוראה בחיים) – הרי זה יזיק בהנהגת העיר?!

וי"ל ההסברה בזה:

מובן ופשוט שאסור לבחור בעם הארץ שינהל את העיר [ונעאכו"כ בעיר שלולא אוהרת חז"ל הנ"ל, יש קס"ד שייבחרו בתלמיד חכם]. ובדאי שצריך לבחור בחכם היודע ללמוד תורה, ומה טוב שיש לו סמיכות על רבנות, כדי שינהל את העיר ע"פ הוראות והלכות התורה וכו'.

אבל בזה גופא צריך להיות חכם כזה שעיקר התעסקותו להעריך צרכי העיר, ועפ"ז לחפש בתורה ההוראות המתאימות לעיר כזאת, ולא שעיקר ענינו ללמוד תורה לא כפי שהם בהתאם לצרכי העיר, כדלקמן.

ד. והביאור בזה:

... בלימוד הלכה שבתורה (המורה איך להתנהג בפועל) ישנם ב' דרגות: (א) כאשר מסתכלים על העולם ב"עיני" הלכה, אז העולם הוא – בתכלית השלימות. (ב) אבל כשמסתכלים על העולם מצד עולם, עם ההגבלות ומניעות ועיכובים דהעולם והאנשים הנמצאים בו, אז צריכים לעבודה ויגיעה של בנ"י שהעולם יתנהג ע"פ הוראות והלכות שבתורה.

בריאות, הוא צריך להיות מופקד – להפקיר את עצמו לצרכי הצבור, ולא להיות כזה רופא מומחה שיש לו כל מיני כללים של מה טוב לאכול ומתי צריך לישון, מתי צריך כך ומתי צריך כך, כדי לשמור על הבריאות. אחד כזה לא ראוי להנהיג את הצבור.

הוא לא מפרש לגבי תלמיד חכם, אבל רש"י כותב שיש שני פירושים ל"אסיא", רופא ותלמיד חכם, ו"חד טעמא נינהו". [תלמיד חכם אומר שכעת צריך להתפלל, כעת צריך ללמוד וכו']. אני רואה שכבר הבינו את הווארט של הבן איש חי...

הרבי: אין לכפות את התורה על המציאות

בכל אופן, יש שיחה של הרבי על המאמר הזה. שיחה מתשמ"ח, מהשנים האחרונות. בכל השנים הרבי הדגיש שלא יתכן שמציאות העולם תתנגד לקיום מצוות התורה, היות ש"אסתכל באוריינתא וברא עלמא" – הקב"ה ברא את העולם לפי התורה, ולכן מובטח שהמציאות לא תתנגד לקיום התורה. בשיחה מתשמ"ח הרבי לא מזכיר את היסוד הזה (לא במלים האלה, לא אומר בפירוש שכך אמר פעם, אבל יוצא מהשיחה חידוש ביחס לכך), הוא רק אומר שיש תלמיד חכם שרוצה שהמציאות תתאים את עצמה לכל ההלכות שכתובות בתורה בעניני צבור. הוא אומר שיש עניני צבור גם בתורה. לדוגמה, מי שעוד לא קבל את תורת המלך ח"ב מוזמן להסתכל בו. כאן הרבי אומר שיש הלכות בתורה איך הצבור צריך להתנהג, ומי שהוא תלמיד חכם ורוצה לכפות על הצבור להתנהג כפי איך שהתורה אומרת שהצבור צריך להיות – אוי ואבוי לאחד כזה.

[צריך להתאים את התורה לצבור ולא את הצבור לתורה]. בדיוק כך הרבי אומר. לפי ההגבלות של התורה, לא לחרוג ולעבור על דברים אסורים, אבל לפי המותר של התורה – שהוא תחום גדול מאד – צריך לנהוג ולהגיב לפי מציאות הצבור ולא לפי איך שכתוב בתורה.

הכוונה כאלה שתלמודם כל כך שגור בפיהם, שלא צריכים כל הזמן לחזור על התלמוד, ויהיו פנויים לעסוק בצרכי ציבור. [רש"י אומר שישבו בבית כנסת, שלא יתערבו...] זו מחלוקת רש"י ורמב"ם. לפי הרמב"ם הכוונה בטלים מהתורה, שהיא שגורה בפיו ולא צריך לחזור, ואז יהיה פנוי לצרכי צבור (לפי זה המלך הוא הבטלן הכי גדול בעם... מלך ע"ה = בטלן).

אם כן, יש שני תנאים איך תלמיד חכם יכול להנהיג צבור – שאתה לא כופה את הצבור לנהוג לפי תורת המלך, ושאתה בקי לגמרי בכל מה שכתוב שם כך שאתה פנוי להתעסק בצבור "באשר הוא שם", להתאים הכל למציאות הצבור בתחום ההיתר של התורה. לחיים לחיים. נגנו "ארור המן" (השני), "תתעורר".

ה. כוונות האר"י במצוות פורים

סתירת פרצוף המלכות בגלות כדי לבנות את

פרצופה בגאולה

האריז"ל מסביר בענין המצוות של פורים שהכל שייך לבנין פרצוף רחל, אסתר היא רחל. הנס של פורים היה בסוף שבועים שנה של גלות בבל, אז היה מצב של "אילת השחר" – החשך החזק ("כי אתה נמצא בחשך חזק") לפני הזריחה. היה פרצוף של המלכות בגלות בבל, עולמות בי"ע, וידוע שכדי לחזור לציון ולבנות את בית המקדש צריך לסתור את פרצוף הגלות ושהמלכות תחזור להיות נקודה אחת תחת היסוד ואחר כך שהיא תבנה מחדש בעולם האצילות כפרצוף שלם של אצילות.

בין הפרצוף של הבריאה לפרצוף של האצילות יש סתירה, לכן קוראים לה אסתר – אחד מפירושי אסתר הוא לא רק לשון "הסתיר אסתר פני" אלא גם לשון סתירה, "סותר על מנת לבנות". דווקא אסתר, שהופכת להיות המלכה של הממלכה שאז היתה שלטת מסוף העולם ועד

עמודים לענין שלא "אל תדור בעיר דריש מתא אסיא", המאמר שאנחנו מקשרים לחדש אדר. אל תדור במקום שראש העיר הוא תלמיד חכם (בפרט אם הוא בן אסיא שנים, תחכה לשנה הבאה). כמו שהבן איש חי לא מתייחס לפירוש של תלמיד חכם כך הרבי לא מתייחס לפירוש של רופא. זה ווארט שקובע ברכה לעצמו, לכל מנהיגי הצבור שיושבים כאן – שיקחו את זה ללב.

הרבי מביא שם בהערה 32 אגרת של הרמב"ם שמה שצריך להיות בכל עיר עשרה בטלנים

ה. ה. עפ"י מובן בנוגע ל"ריש מתא": להעריך ע"פ תורה צרכי העיר יכול להיות בב' אופנים: (א) ע"י התורה יודעים מה צ"ל צרכי העיר (ע"פ תורה). (ב) מעריכים הצרכים שהתושבים צריכים להם מצד מצבם הם (כמובן באופן המותר ע"פ תורה), ולפ"ז מחפשים בתורה ההוראות המתאימות לעיר ומצב כזה.

... ועל זה אומרת הגמרא "אל תדור בעיר דריש מתא אסיא":

ראש העיר צריך להיות חכם כזה שיכול לראות ולהעריך צרכי העיר (ולא רק כפי שצרכי העיר צ"ל ע"פ תורה והלכה, אלא) בפשטות, לפי צרכיהם הפרטיים דאנשי עיר זו (בהיתר), ולפי זה צריך להגיד הוראות התורה.

משא"כ תלמיד חכם שעיקר עסקו בלימוד התורה (וגם בחלק ההלכה שבתורה שבו מדובר אודות הנהגת העיר וצרכי העיר כו') – הרי אע"פ שמהתורה (שהיא תורת חיים) יכול לדעת מה הם צרכי העיר ע"פ תורה, ומצד דרגתו הוא הרי זה צרכי העיר האמיתיים גם ע"פ הלכה (עבור מי שהוא בדרגתו) – אבל מכיון שזה לאו דוקא בערך (לדרגת) צרכי העיר שתושבי העיר צריכים בפועל, ולכן אינו ראש העיר המתאים, "משום דעסקי בצרכיהם (כולל) – צרכי העיר לפי דרגתו) ולא מצי לעסוקי במילי דצבורא (לפי דרגת הציבור)".

בהמשך, ואף על פי כן ה' עושה נס, נפלאות, שהארת פורים חוזרת בכל שנה. המצב שגרם לכך לא חוזר אבל ההארה חוזרת. זה ממש השכל של "זוכרם לא יסוף מזרעם" – המצב לא חוזר ואף על פי כן ההארה חוזרת, כאילו הארה על כלום, כמו "תלה ארץ על בלימה", שהדברים פורחים באויר ואין להם על מה שיסמכו בכלל. פורים הוא מצב, הארה, בלי שום בסיס במציאות. ה' רוצה שהענינים יחזרו מדי שנה כמו שהיה אז, אף על פי שהמצב לא כמו אז בכלל.

מה קורה? מהי ההארה הזו? כאילו שאין ז"א, ז"א הלך לישון, וכעת כל המוחין של או"א צריכים להמשיך ולהאיר לתוך הנוקבא, לתוך כנסת ישראל. כמו שאמרנו קודם, ב"ה-ו-ה, אין תורה (דז"א), אבל עם ישראל, אסתר (מלכות, נוקבא), קיימת. צריך להבין מי הוא מרדכי. אמרנו שהוא "הלכות", אבל זה לא ז"א – בדרך כלל תורה היא ז"א, תפארת – הוא הלך לישון. "ישנו עם אחד", הוא הלך לישון, וכעת קיימת וערה רק המלכות, כנסת ישראל באשר היא כנסת ישראל, והמוחין מאירים לה ישירות.

עיקר פורים – קריאת מגלה (הארת יסוד אבא ארוך מחוץ ליסוד המלכות)

עיקר מצות פורים היא קריאת המגלה. כתוב בהלכה, ויש על כך שיחות של הרבי, שיש רק ברכה אחת – לא מברכים על משלוח מנות, על מתנות לאביונים או לפני שנוטלים ידים לסעודת פורים או לפני ששותים כעת. היה צריך לברך 'אשר קדשנו במצותיו וצונו לבסומי בפוריא', אבל משום מה לא תקנו כזה ברכה. תקנו ברכה רק על מקרא מגלה, סימן שזו המצוה העיקרית. יש מצוה זו גם בערב וגם בבקר ("בערב היא באה ובבקר היא שבה"^ט). "בערב" = מרדכי, באה ובבקר היא שבה"^ט.

סופו, "מהדו ועד כוש, שבע ועשרים ומאה מדינה", צריכה סתירה. קודם פרשנו "כאשר אבדתי אבדתי" על ושתי וזרש, אבל בפשט היא צריכה לסתור את עצמה בבריאה, לעלות לאצילות, ואז לבנות את עצמה מחדש באצילות. זה בעצם בנין בית שני. לחיים לחיים. כל מי שנכנס צריך לשותות. [אפילו אם שתינו כבר ארבע כוסות?] מה שהיה בתל אביב (בגימטריא משקה) לא נחשב...

הדורמיטא והנסירה של פורים

ועוד, באר", בגלות המלכות עומדת אחור באחור והסוד של בנין הפרצוף למעלה באצילות הוא להחזיר אותה פנים בפנים. כדי להחזיר אותה פנים בפנים צריכה להיות דורמיטא דז"א וסוד הנסירה, כמו בראש השנה. בפורים זה קצת אחרת, אבל בכללות דומה לסוד הנסירה של ר"ה. אז "ישנו עם אחד", "אלקיהם של אלו ישן הוא", וכשהז"א ישן המוחין דאו"א מסתלקים מז"א ונכנסים להאיר ישר בתוך הנוקבא, בתוך המלכות, להגדיל את פרצוף הנוקבא ולהחזיר אותה פנים בפנים.

אבל מצב הבינים, המצב של האין, הוא מצב מסוכן. האריז"ל אומר שהמן היה אסטרולוג גדול – מכשף גדול – ומענין שלפי האריז"ל אסטרולוג-מכשף גדול הוא גם מקובל גדול שידוע בדיוק את המצב בעולמות העליונים. הוא ידע שיש מצב מסוכן, דורמיטא דז"א, והוא ידע – והסביר לאחשורוש – שזה הזמן הכי מסוגל לטפל ור"ל להשמיד את שונאיהם של ישראל. המצב הזה הוא שלב הכרחי של הכנה לגאולה, שהמוחין מסתלקים מז"א ונכנסים למלכות.

ההארה הנסית של פורים

האריז"ל כותב משהו מופלא, שבפורים יש מעלה שאין לא בשבת ולא ביום טוב, שבשבת ויום טוב המצב באמת חוזר בעולמות העליונים, אבל מה שהיה בפורים בהיסטוריה לא חוזר

^ט "בערב היא באה ובבקר היא שבה" = 931 = 49, 7 ברבוע, פעמים חוה (היא" סתם). והוא עולה "עולם",

צהלה ושמחה. ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר". העיקר הוא ה"עטרת זהב גדולה".

מתנות לאביונים: בנין עיקר פרצוף רחל

שוב, כשאנחנו נותנים מתנות לאביונים ו"כל הפושט יד נותנים לו" – מה ההבדל בין פורים לכל השנה? תמיד צריך לתת צדקה, אבל מה היחוד של "כל הנותן יד נותנים לו". האריז"ל אומר שכל אחד צריך לתת מתנות לאביונים, כל פרט, אבל עיקר ה"כל הפושט יד נותנים לו" הוא על גבאי הצדקה שיש לו מעות פורים. גבאי הצדקה הוא בחינת מרדכי בפורים. מה ההבדל? כל השנה גבאי הצדקה הוא ז"א, יסוד ז"א – הגבאי שאחראי לחלק את הצדקה הוא ספירת היסוד, יסוד ז"א, והיות שכל מה שקשור לז"א הוא "חד קציר" (יחסית לאריך, "כולא ימינא", "חד אריך" כנ"ל), בצמצום והגבלה מסוימת, לכן גבאי הצדקה כל השנה כולה צריך להקפיד לדייק למי הוא נותן את הכסף. שלא יבוא סתם איזה רמאי ויבקש כסף והוא יתן לו, כי הוא היסוד של ז"א. אבל גבאי צדקה של פורים הוא לא יסוד ז"א, כי יסוד ז"א הלך לישון יחד עם כל פרצוף ז"א, ואז גבאי הצדקה של פורים הוא יסוד אבא – הוא אור עצום, לא מתחשב, לא מקפיד, לא מצומצם.

הייתי יכול לחשוב שהדין של "כל הפושט יד נותנים לו" הוא מצד המקבל, מצד העני, אבל כאן האריז"ל אומר שהוא דין מצד המשיפע – לא שלמקבל יש איזו זכות מיוחדת בפורים, יש לו זכות אך ורק בזכות מי שנותן לו. היות שבפורים יסוד אבא הוא גבאי הצדקה, ולא יסוד ז"א, והוא לא מוגבל ולא מתחשב. פלא, הייתי חושב שיסוד אבא הוא תורה, "אורייתא מחכמה נפקת", והוא מצומצם לפי גבולות התורה, אבל אומר אחרת. יש שתי בחינות תורה. יש תורה של

יסוד ז"א, שמסתכלת על הכל לפי שיעורי תורה, אך דווקא יסוד אבא לא מקפיד, ההסתכלות שלו היא הסתכלות מתוך תענוג, בסוד "והחכמה מאין תמצא" (מרישא דאין, תענוג. התענוג

"ובבקר" = "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר", מלכות, בחינת אסתר), וכאשר מברכים שהחיינו בבקר מכוונים גם על שאר מצוות היום.

עד שנגיע לעיקר, מקרא מגלה, נסביר קודם את שלש המצוות, כולל מה שעושים עכשיו (הסעודה), שבמדה מסוימת הוא השיא, "על הנפלאות" של "על הנסים": כל המצוות הן הארת מוחין דאבא, בפרט יסוד אבא שהוא מרדכי. הכל צריך להכנס כדי לבנות את כנסת ישראל. בכנסת ישראל יש בנין הגוף שלה, יש המשכת המוחין של כנסת ישראל – עם ישראל כפי שהוא – כהוראה נכונה, מוחין. יש בחינת היסוד שלה, היסוד של כנסת ישראל הוא היכולת שלה להוליד. הרי כנסת ישראל צריכה להוליד, זה התפקיד שלה, "דור ישרים יבורך". כדי שכנסת ישראל תוליד צריך לבנות ולחזק את היסוד שלה. אבל יש עוד משהו, רביעי, שהוא הארה – והוא עיקר סוד מרדכי (המקור לשלש המצוות הנ"ל), עליו נאמר "ויעבור מרדכי", היות שיסוד אבא ארוך הוא עובר את היסוד של רחל (כאשר התלבש בז"א, לפני הדורמיטא דז"א, הוא הסתיים בעטרת היסוד דז"א ולא יצא החוצה, שבהיות יסוד ז"א יסוד דכורא הוא ארוך משא"כ יסוד הנוקבא) – הארה מיוחדת שלא היתה מאז בריאת העולם.

האריז"ל מדגיש שהארת פורים לא היתה מאז בריאת העולם, ואחרי פורים גם היה אמור שלא יהיה אף פעם, רק שבחסדי עליון, פלאי פלאים, ה' עושה שהיא תחזור כל שנה. זו הארת מרדכי היהודי שיוצאת מיסוד הנוקבא ומאירה לחוץ. הארה גדולה מאד, שנקראת "עטרת זהב גדולה" – "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה... והעיר שושן

שנה, נפש ("והר סיני **עשן** כלו") – קוראים את המגלה, בערב ובבקר, בכל ממדי המציאות (לא רק בשנה, כפשוטה של ערב ובקר, "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד", יום פורים, "אחת בשנה").

משתה וסעודה: בנין המוחין של הנוקבא

מה לגבי המשתה והסעודה של פורים? חידוש נפלא, עדיין צריך לאכול, כמה שנשאר – צריך לגמור את כל האוכל, לאכול כמה שיותר – כי האוכל בפורים בונה את המוחין של הנוקבא. **אכילה היא אכל י-ה ושתייה היא שת י-ה, י-ה הם המוחין, וצריך לאכול כמה שיותר ולשתות כמה שיותר.**

כמובן, העיקר הוא השתייה, "חייב איניש לבסומי בפוריא" (להתבסס, לא להשתכר, ככה מדגיש האריז"ל. ביסוס היינו הרגשת התענוג שביסוד אבא, התענוג של מרדכי היהודי כנ"ל). כמו שהסברנו קודם בסוד תלמוד תורה והצלת נפשות וכו', השתייה של פורים היא הצלת נפשות. האכילה בפורים היא תלמוד תורה דרבים, "לכו לחמו בלחמי", אבל השתייה של פורים היא הצלת נפשות. יש מי שחושב שפיקוח נפש לא לשתות יותר מדי, אבל בדיוק ההיפך נכון – שפיקוח נפש לשתות כמה שיותר (מבלי להשתכר, רק להתבסס כנ"ל). לחיים לחיים.

התקדמות ה"בכח" באומות העולם

אמרנו אתמול שכל שיותר מתבגר, כמו שהרבי אומר שעם ישראל יותר מוכן לגאולה והגוים יותר ויותר מוכנים להכיר בשקר שלהם ובאמת של התורה, לכן אפשר לשתות קצת פחות – לפי המצב של הגוים. צריך להבהיר שוב מה שאמרנו אתמול שהגוי הוא בחינת בכח והיהודי הוא בפועל – שלכאורה בית שמאי היה צריך להיות ה"בכח" של הגוי ובית הלל ה"בפועל" של היהודי, אבל בגמרא רואים ששמאי הזקן דחה גרים ובית הלל גייר אותם.

הפירוש, הווארט, כמו שהוסבר באריכות ובעומק בשיעור הידוע שלנו על בית שמאי ובית הלל, שדווקא בית הלל שהוא סובר ד"אזלינן בתר בפועל" שרשו ביכולת, בהעלם שאינו במציאות. אצל רוב הגוים הבכח להיות יהודי

דעתיק מתגלה ביסוד אבא. והרמז לעניננו: **מרדכי היהודי גבאי צדקה = תענוג**, הסתכלות על הנקודה הפנימית, נקודת הטוב של המציאות, ולכן הוא נותן לכולם. ככל שעולים יש יותר חסד, בפרט במוחין.

גבאי הצדקה, ה"צדיק יסוד עולם", הוא משהו אחר בפורים – הוא מתחלף והוא נותן לכולם בלי הגבלה. זה רבי מיוחד של פורים. הרבי היה אומר שפורים-תורה היא תורה אמתית, לא סתם בדיחותא – תורה מיוחדת של פורים, "תורה חדשה מאתי תצא". כך יש גם גבאי צדקה של פורים, איך מקיימים מצוות בפורים, "עד דלא ידע", משהו אחר. כל זה היה לומר שבמתן צדקה בפורים בונים את פרצוף רחל, זה עיקר בנין הפרצוף.

משלוח מנות: בנין יסוד הנוקבא (סגולה

(להולדה)

מה לגבי "משלוח מנות איש לרעהו"? כתוב שבפורים ה"איש" הוא יסוד אבא, מרדכי (**מרדכי יסוד אבא** בגימטריא **משיח**), אבל מי ה"לרעהו"? בגימטריא הם שוים, **"איש"** שוה **"לרעהו"**. מיהו? יסוד הנוקבא. אמרנו שצריך לבנות ולחזק מאד-מאד את הכח של כנסת ישראל להוליד, הוא גם על פי פשט כמו רב שמחזק את כל הנשים שבאות לשאול לגבי כל מיני דברים שקשורים ללידה, לפוריות, פורים לשון "פרו ורבו", שלא יהיה חשש – לחזק את הרצון וגם את הכח הפיזי של האשה ללדת עושים על ידי מצות "משלוח מנות איש לרעהו". שוב, **"איש"** הוא יסוד אבא ו"רעהו" הוא יסוד הנוקבא.

כתוב שההבדל בין מתנות למנות, כמעט אותן אותיות, הוא שאם יש תו אחת בונה את יסוד הנוקבא ואם יש שתי תוין בונה את הגוף של הנוקבא. והרמז בגימטריא: **מנות** שוה **מלכות** ו-**מתנות** שוה **תמימות** (פנימיות ההוד, "הוד מלכות", "איהי בהוד").

צריך להסביר מה זה בעבודה: המגלה נקראת גם אגרת וגם ספר. פעמיים בסוף קריאת המגלה כשאומרים את המלה "אגרת" מנענעים את המגלה. בסוף, אחרי שמזכירים את האגרת, אומרים "ונכתב בספר" – המגלה נקראת גם ספר. מה ההבדל בין ספר לאגרת? אומר האריז"ל שאגרת היא ההארה של יסוד אבא בנוקבא אבל ספר הוא הארה של יסוד אבא בז"א – יסוד אבא ארוך, גם הספר ארוך וגם האגרת ארוכה, הציור של שניהם הוא ציור של יסוד אבא, רק שהספר הוא כאשר יסוד אבא מאיר בז"א ומסתיים בו והאגרת היא כאשר יסוד אבא מאיר בנוקבא וכולט החוצה. ההארה דפורים היא בעיקר סוד האגרת אך לדורות נאמר "ונכתב בספר" (שנכלל בתוך התנ"ך).

ישנו רמז יפהפה לאסתר, וגם למרדכי, בשתי התבות אגרת ספר – ר"ת אגרת ספר **אס** (= **אביחיל**, אבי אסתר) וסופי תבות אגרת ספר **תר**, אותיות **אסתר** (לפי הסדר)! אמ"ת אגרת ספר = **זכרון** (יסוד אבא, מרדכי) = "**זרעו**", התבה החותמת את המגלה ("הכל הולך אחר החיתום"), "ודבר שלום לכל **זרעו**", זרעו של (עם) מרדכי.

כוונות "ויעבר [מרדכי]"

לפי האריז"ל, עיקר הארת מרדכי היהודי רמוזה בשתי התבות "ויעבר מרדכי". "**ויעבר**" הוא סוד **רפת**. "**ויעבר מרדכי**" בגימטריא 562, מהמספרים הכי אהובים עלינו – **ציונות** ועוד הרבה דברים (**עולם התהו**, "**וימלך...** **וימת**" וכו'). לפי האריז"ל זה נקרא "מור עובר", מור הוא מרדכי והוא עובר את היסוד ומתגלה כהארה בפני עצמה.

ההארה הזו היא ההארה של נס פורים, וזו בדיוק ההארה שהמן הרשע רצה לבטל. המן הרשע גם הרגיש בהארה הזו של "ויעבר מרדכי" ורצה לבטל אותה. כל גזרת המן היתה לבטל את אותה הארה, עליה כתוב "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה". למה? כמו שהסברנו אמש, כך הוא

הוא בהעלם שאינו במציאות, ולשם מגיע דווקא בית הלל. זה היה הווארט של השיעור הידוע על בית הלל ובית שמאי שהם בפועל ובכח. שה"בכח" של בית שמאי הוא ההעלם שישנו במציאות, מה ששמים קדמו לארץ, אבל בהעלם שאינו במציאות יש חוש דווקא למי שהוא קשור לבפועל, לקדימת הארץ במחשבה תחלה, לו יש כח לחזור לשם.

לפי זה איך נסביר שלעתיד לבוא פוסקים כבית שמאי? בדיוק מה שאמרנו עכשיו, ככל שהדורות מתקדמים ה"בכח" של הגוי נעשה יותר ויותר העלם שישנו במציאות, כשלחבת הקשורה בגחלת (לא כאש בצור החלמיש). לפי זה בית הלל צריך לשנות יותר, עד דלא ידע, ושמאי פחות. לחיים לחיים.

נגנו "ליהודים היתה אורה". כעת לכבוד רבינו יצחק (נתיב) נשיר את את השיר שלו לפורים (פורים-קובליץ).

ו. חילוף האיש והאשה בפורים (תיקון

סטיות הדור)

הארת המגלה – אגרת בדורה וספר לדורות

שוב, העיקר הוא ברכת "על מקרא מגלה"² (אין עוד ברכות על שאר מצות הפורים, כל המצות כלולות במקרא מגלה, הכל בא מכח הארת יסוד אבא מחוץ ליסוד רחל). שוב, כשיסוד דאבא מלוכב בתוך ז"א עטרת היסוד מסתיימת ביסוד ז"א, הוא מתלבש, לא מתגלה החוצה. אבל כאשר המוחין מלוכבים בתוך הנוקבא שלו, והיסוד של הנוקבא הוא קצר, עטרת היסוד של אבא יצאת החוצה – לא כמו בז"א. זה סוד המגלה וזה עיקר ההארה של מרדכי (וסוד כל המצות שמקיימים בפורים).

² הערך הממוצע של 3 תבות "על מקרא מגלה" = **גל עיני** [ואביטה נפלאות מתורתך].

זה דבר טוב? ה' עושה נס שהמצב הזה יחזור משנה לשנה. כל שנה זה לא צריך להיות, זה נגד הטבע, וכל שנה ה' רוצה שבפורים הבת תרגיש שהיא בן. לכאורה זה איזה מין תסביך. זה דבר רצוי או לא רצוי? כנראה שזה מאד טוב, בפורים זה מצוין – זה מה שנותן את התוקף, "ולכתב אסתר המלכה בת אביחיל ומרדכי היהודי את כל תוקף". תוקף היא תכונה גברית, של זכר, של איש, לא של אשה. אסתר כאן בתוקף מכח מרדכי (היינו "אסתר המלכה בת אביחיל ומרדכי היהודי" – מרדכי היהודי יוצא מאסתר המלכה בת אביחיל).

מתקן את החטא של יעקב אבינו וגם את החטא של שאול המלך, כשהוא לא קם ולא זע ממנו, לא כורע ולא משתחוה.

ההארה הזו חוזרת כל שנה, זה עיקר הנס, אף על פי שלא שייכת לפי המציאות. אבל אפשר בהחלט לומר שדווקא בדור שלנו, הדור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה, באמת דומה לדור של אסתר, סוף הגלות, סוף שבעים שנה, שיש התעוררות של "אילת השחר" ודווקא בגללה יש סכנה חמורה מאד שמרחפת על עם ישראל, המן רוצה להשמיד ר"ל את שונאיהם של ישראל (ובכן בשואה הוא הצליח במקצת).

הרגשת הנוקבא שהיא זכר

מה אומר הדבר הזה? מי שמעיין היטב בכתבי האריז"ל יבין שזה אומר שהנקבה, האשה, פתאום בפורים מרגישה שהיא זכר – "וזכרם לא יסוף מזרעם" – כי ההארה של יסוד אבא בולטת מחוץ ליסוד שלה. איזו הרגשה זה עושה לה? אם אתה אשה, בת, שמרגישה שמתוך היסוד בולטת הארה גדולה מאד, הארה של יסוד אבא, מה זה עושה לך? שהבת פתאום מתחילה להרגיש שהיא בן.

[זה קשור לתל אביב...] לכן מדברים על זה, ולכן אמרנו שתל אביב שוה **משקה**, בחינת עד דלא ידע (עד שאינו יודע מאיזה מין הוא. זו קליפה קשה, אך בפורים היא באה על תיקונה). נמצא שעיקר התיקון של תל אביב הוא בפורים (ומי שמתנחל בתל אביב לשם קירוב לבבות צריך להיות בבחינת א גאנץ יאר פורים, כולל תחפושת, עם הרבה ניגונים – "אזכרה נגינתי בלילה עם לבבי אשיחה ויחפש [לשון תחפושת] רוחי"^כ). הערך הממוצע של שתי התבות "ויחפש רוחי" = **מרדכי היהודי**.

פעמים 108; "בלילה" = 77 = 7 פעמים 11; "עם לבבי" = 154 = 7 פעמים 22 ("בלילה, עם לבבי" – שלם וחצי. הערך הממוצע של שתי התבות "עם לבבי" = "בלילה"); "אשיחה ויחפש" = 728 = 7 פעמים 104; "רוחי" = 224 = 7 פעמים 32! כל הפסוק [עם] פעמים 277, **זרע** – "זרע היהודים" (זרעו של [עם] מרדכי). הקטעים בדילוג – 154, 756, 224 = **חשמל חשמל, חשמל**, שלם וחצי. שלשת הקטעים האמצעיים = 959 = 7 פעמים 137 (**אברהם** במספר קדמי, **אך בצלם יתהלך איש**). יש בפסוק 8 תבות ו-36 אותיות, משולש 8. פנות המשולש, בשתי הצורות (בהיות האות י האות השמינית, גם מההתחלה וגם מהסוף), הן **איי** (ר"ת **אברהם יצחק יעקב**) = **אהיה** = 7 פעמים 3. שאר האותיות = 1918 = 2 פעמים 959 = 7 פעמים **מרדכי**! לפי טעמי המקרא הפסוק מתחלק: "**אזכרה... בלילה, עם... רוחי**" = 644 = 7 פעמים 92 (הערך הממוצע של כל תבה = 161 = 7 פעמים 23). השאר = 1295 = 7 פעמים 185 (5 פעמים 37, חלוקת הפסוק לכפולת 23, **חיה**, וכפולת 37, **יחידה**). חלוקה משנית: "**אזכרה... בלילה, עם... אשיחה, ויחפש רוחי**" = 1372 = 7 פעמים 196 (14 ברבוע) = 2² פעמים 7³. השאר = 567 = 7 פעמים 81. הס"ת של הפסוק = **שכינה** (בחינת מלכות, סיפא דכל דרגין) = 7 פעמים 55; הרו"ת = 1554 = 7 פעמים 222. הכל בסוד ה-7. תן לחכם ויחכם עוד.

^כ בפסוק "אזכרה וגו'" (פסוק 7 בפרק 77 בתהלים) ישנה תופעה מיוחדת – הפסוק, בן 8 תבות, מתחלק ברצף ל-5 קטעים של כפולות של 7: "**אזכרה נגינתי**" = 756 = 7

שנה היא פלאי פלאים – הוא מדגיש זאת, לא אמור לחזור כל שנה. בכל אופן, "מעשה אבות סימן לבנים", איפה המקור של הדבר הזה אצל אבותינו הקדושים? יצחק ורבקה. הרי כתוב בפירוש בקבלה שיצחק הוא נשמה של נוקבא, רק שהוא נולד כבן, הוא בת שנולדה כבן. לכן יש לו גם קושי בהתחלה להתחתן, הוא מרגיש שהוא בת. מה הזיווג האמתי שלו? שהוא ימצא בת שבפנים היא בן. מי זאת? רבקה אמנו. רבקה אמנו בגיל שלש אומרת "אלך", מתמרדת נגד אבא ואמא שלה – לא טבע של בת להתעקש נגד הוריה. היא הולכת נגד הרוח של אבא ואמא שלה, ואחר כך היא גם מסובבת את יצחק בברכות. [כתוב בעקדה התחלפו הנשמות, לא?]

בסדר, הרשימו נשאר, הכל לפי ערכין. כתוב בקבלה שהמציאות של אחליפו דוכתייהו היא גילוי העצמות. דווקא בדור שלנו, שיש סטיות – והזמן לדבר על הסטיות הוא פורים, כמו שזהו החג של "מיהו יהודי" זה גם היום בשנה לדבר על הסטיות המיניות, מיהו בן ומיהו בת, הזמן לברר את כל זה הוא פורים.

ההיפוך של מרדכי ואסתר

[במגלה מרדכי אקטיבי ואסתר קרקע עולם, לא?] יש בחינה כזו ויש בחינה כזו. כלפי אחשורוש, בתחלה (לפני שהלכה מרצון, "כאשר אבדתי אבדתי"), היא "קרקע עולם", אך כלפי המן היא היוזמת והמשכילה לרוממו על מנת להפילו, והיא המצביעה עליו בפני אחשורוש ואומרת "איש צר ואויב המן הרע הזה" כדי שאחשורוש יהרוג אותו, וכן בהמשך היא מבקשת יום נוסף של נקמה ותלית בני המן על העץ. היא גם היוזמת שמגלת אסתר תכתב לדורות (שלכן על פי פשט המגלה נקראת על שמה דווקא). ולפירוש המלבי"ם אסתר היא

יפה שעה: "אחליפו דוכתייהו" (של זכר

ונקבה) במוחין

יש פירוש "יפה שעה" על שער הכוונות, מהפירושים הכי חשובים על כתבי האריז"ל, והוא מתפלפל מאד, כי בכוונות של ראש השנה – סוד הדורמיטא – כתוב שהיסוד של אבא לא נכנס בנוקבא ממש ובפורים כן. הוא מעמיק ומאריך בזה, ואחר כך הוא מאד מתנצל שהוא מחדש חידושים בכתבי האריז"ל 'אבל מה הוא יכול לעשות' (ראה גם פירוש השמן ששון שם). הווארט העיקרי הוא שבעצם יש מצב של אחליפו דוכתייהו במוחין, שאין כאן המקום להסביר. במוחין הזכר נעשה (חלקית) נקבה והנקבה נעשית (חלקית) זכר, ויסוד אבא שנכנס בתוך הנוקבא – אף שבגשמיות הוא נראה כיסוד אבא, יסוד של זכר – בפנימיותו, בתוכו, הוא מוחין דאמא. אמרנו בקיצור וצריך ללמוד בדבריו בעומק. בעצם יוצא מדבריו שמרדכי הוא זכר אבל בתוכו הוא אשה, ואסתר היא אשה אבל פתאום היא מרגישה את עצמה בן.

היפוך המינים ובידור הסטיות בפורים

מה זה מזכיר? מה שחשבנו הרגע, מזכיר מציאות של מה שקורה היום, "ונהפוך הוא". יש משהו בפורים של "ונהפוך הוא", "שה" הוא, הזכר, מתהפך, חושב שהוא בת, והבת מתהפכת וחושבת שהיא זכר. מזה צומח הנס של פורים, כלומר – יש משהו בדבר הזה. מה זה בא ללמד? שאם אתה במקרה נולדת בן אבל אתה מרגיש שאתה באמת אשה, מה צריך לעשות? לא צריך לעשות ניתוח, רחמנא ליצלן. מה כן צריך לעשות? צריך לחפש בת זוג, שידוך, שהיא בגוף אשה אבל בפנים היא איש, ואז השידוך יעלה יפה. מי שלומד היטב את הכוונות של פורים באריז"ל – זה בדיוק מה שיוצא.

צריך מקור לפני כן. מציאות פורים היא משהו שלא היה מבריא העולם, וגם החזרה שלה כל

בגמרא של אותו אלמן שהיה עני והיה לו בן ולא היה לו כסף לשכור מינקת וה' עשה לו נס ונפתחו שני הדדים שלו כדדי אשה והוא הניק את הבן שלו. האריז"ל אומר שהוא גלגול של מרדכי היהודי. מכאן ממש יוצא מפורש שבפנימיות, בכח, מרדכי הוא אשה. בעצם הוא כולל את שתי נשות יעקב אבינו (שכנגד חוה ראשונה וחוה שניה, כללות כל הנשים שבעולם): **לאה רחל = מרדכי** (גם אסתר כוללת את שתי נשות יעקב, הרי מבואר בכתבי האריז"ל ששרש אסתר הוא במלכות דתבונה, בחינת לאה, והרמז: **בת אביחיל = תבונה**. אך כאשר הושם כתר מלכות בראשה תחת ושתי הרי היא מתעצמת עם פרצוף המלכות, פרצוף רחל, כנסת ישראל כנ"ל. והרי מפורש באר"י שזרש וושתי הן כנגד לאה ורחל בהתאמה בלעומ"ז, ודוק). לחיים לחיים. לכן מתחפשים בפורים.

לאכול כדי לעשות שכל לממשלה

את כל האוכל שנשאר צריך לסיים, כי זו מצוה מיוחדת שעם האוכל הזה עושים שלממשלה יהיה שכל. עוד פעם, יוצא מכתבי האריז"ל שמה שאני עכשיו אוכל עושה לראש הממשלה איזה שכל. לכן כדאי לאכול כמה שיותר. [למה טוב שיהיה להם שכל?] שיהיה להם שכל להתפטר, ולמנות אותנו במקומם... נגנו "ויהי בימי אחשורוש", "פורים פורים פורים לנו".

ז. רמזי "יקר"

עשרה יקרים במגלה

"ליהודים היתה אורה ושמחה וששן ויקר", ארבע מדרגות כנגד י-ה-ו-ה^כ, כאשר "יקר" היינו מלכות. יקר הוא התרגום של כבוד. רק במגלת אסתר חוזרת עשר פעמים המלה "יקר",

שעודדה את בנה דריוש לתת רשות לבנין בית המקדש השני^כ. ועוד, הרי נאמר "ויעבר מרדכי", הפסוק העיקרי של המגלה לאר"י, הממשיך "ויעש ככל אשר צותה עליו אסתר", הוא עושה מה שהיא אומרת (לא כמו שנאמר קודם, "ואת מאמר מרדכי אסתר עשה כאשר היתה באמנה אתו", היינו בחינת קטנותה, הרשימו של "ויהי אמן וגו'", משא"כ מצד גדלותה. בקטנותה היא פאסיבית יותר אך בגדלותה היא אקטיבית. על ידי שמרדכי נכנס בה ממש, "לבת" "לבית", סוד הארת יסוד אבא כנ"ל, היא נעשית בחינת 'זכר'), "לך כנוס את כל היהודים". עוד יותר, כתוב שמרדכי לקח את אסתר לבת, "ויהי אמן את הדסה היא אסתר" – מחנך, מגדל – "כי אין לה אב ואם", ואז כתוב ש"לקחה לו לבת" שחז"ל מפרשים "לבית", שהוא התחתן אתה. מה עוד אפשר לומר, בדרך מליצה? מתחיל שהוא היה אומן אותה, מחנך אותה, ובסוף הוא לקח אותה לבת. מה הוא חנך אותה? שהיא תסכים להיות בת, שגם זה רצון ה' שהיא בת. זה מה שהוא חנך אותה, ועלה יפה, אבל אחר כך ממנה כל היזמה, כלומר שאכן היא בת אבל עם כוחות פנימיים ועצמיים של בן. עוד פעם, פורים הוא חג של "ונהפוך הוא", "אחליפו דוכתייהו", והכלל שה' עושה "אחליפו דוכתייהו" כדי לגלות את העצמות – אמרנו שאסתר משקפת עצמות. [לכן פעמיים **ונהפוך הוא** שוה **משיח**.] כן, כך כתבנו. שכל הבנות שהם בנים וכל הבנים שהם בנות יתחתנו זה עם זה וזו עם זה ויקימו בתים לתפארת, בבחינת "אחליפו דוכתייהו", גילוי העצמות, האמת לאמתו.

ניגנו ניגון המגיד (רוז'ין).

מאיפה יודעים שמרדכי הוא באמת נשמה של אשה? בפירוש בכתבי האריז"ל על פי הסיפור

^כ היא השגל שישבה ליד המלך – **שגל** = חצי **אסתר** (שמה הפרסי של אסתר, כמבואר בחז"ל), ודוק.

^כ ראה סוד הוי' ליראיו שער "שמחת פורים".

אהבה ורצון, שש מלים ו-כה אותיות, פסוק השיא של שיר השירים. הוא התכלית של יקר. אם מחברים את כל המספרים יחד יוצא 10010, **הוי'** פעמים **שכינה**, 13 פעמים (הערך הממוצע) 770. 770 שוה פעמיים **שכינה** **שכינה** היא הפירמידה של 10 והיהלום בשלשה ממדים של 10 הוא 770. תכלית היקר היא לבנות את **בית משיח**, בגימטריא 770.

"קם רבה שחטיה לרבי זירא"

בכל התנ"ך השרש **יקר** מופיע 64 פעמים, מתוכן עשר פעמים במגלת אסתר. אם 64 בגימטריא **דין** ה-י של **דין** היא מגלת אסתר וה-**דן** כל שאר ספרי התנ"ך. באמת המלה העיקרית של המגלה היא "יקר" (וכנ"ל **שיקר** ועוד **הוי'** = **פורים**, פורים הוא "**יקר** בעיני **הוי'**...", שעל כן קם רבה שחטיה לרבי זירא בפורים כו').

ה' ברא את העולם באלף-בית שנקרא אלב"ם, כפי שאומר המגלה עמוקות על "כלם **בחכמה** עשית", "כלם ב**אלב"ם** עשית". מה זה **יקר** באלב"ם? **שחט**, "קם רבה [יקר] שחטיה לרבי זירא" (ר"ת "קם רבה שחטיה לרבי זירא = 637 = 7 ברבוע פעמים 13 = "יראת [תורה] **הוי'**"²⁶ = **רבה רבי זירא!** האמ"ת = **אמת**, הס"ת = **אינ**). מה הוא רצה לעשות? להביא אותו לשרש המלכות ברדל"א, הוא מאד יקר אותו.

איזה עוד צירוף יש? **שטח**. דברנו אמש שצריך להגיע ל'חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה', מנקודה לקו לשטח, וזה היקר של פורים. אמרנו שה"יקר" של פורים הוא ה'דוס', הוא השטח של שמירת המצוות. אפילו "ששון" זו מילה" לא שטח, לא יודעים עדיין שהוא דוס מאה אחוז. ברגע שמגיעים למלכות, "יקר" אלו

כאשר יש ביטוי אחד שחוזר על עצמו חמש פעמים, זה אחר זה – "חפץ ביקרו", "אשר המלך חפץ ביקרו". "**חפץ ביקרו**" שוה **מלכות**. מי שהמלך "חפץ ביקרו" הוא הזוכה למלכות.

יקר הוא התרגום של כבוד. שני השרשים **יקר** ועוד **כבד** – "**יש [יקר] הוי' [כבד]**", "יש הוי' במקום הזה ואנכי לא ידעתי", "לא ידעתי" כי היה פורים וקיימתי "עד דלא ידע" – שוים **פורים**, זה עיקר הפורים. גם ר"ת **כי**, "כי מרדכי היהודי", כפי שדברנו אמש – ה"**כי**" של מגלת אסתר הוא **כבד-יקר**, **כבד יקר** בגימטריא **פורים**, ו"פ **יום** (ממוצע כל אות), **יום פורים**.

סדרת "יקר"

כעת נעשה תרגיל מאד יפה: יקר הוא **י-ק-ר**, 10, 100, 200. אם נעשה סדרה, מה יהיה המספר הבא? **יקר**. כלומר, יש כאן פעמיים **יקר**, בגימטריא **כתר** – כתר מלכות. **יקר** הוא י"פ **אל**, סוד "**א-י אל-י [יקר יקר = כתר]** למה עזבתני" כנ"ל. **מלכות** היא **טז** פעמים **אל** (המשולש של **אל**) ו**כתר** הוא **כ** פעמים **אל**, כל המלים האלה קשורות.

אותיות המילוי של יקר – **יוד קוף ריש** – שוות **ות**, כך שיחד יקר במילוי שוה **יקרות**, "אור יקרות וקפאון", פסוק של משיח בזכריה. שוה **ושת**, פעמיים **משיח**.

באמת המלה העיקרית במגלת אסתר היא יקר, יש שם י"פ "יקר", שמתוכם חמש פעמים "חפץ ביקרו". למי יחפץ המלך לעשות יקר יותר מ...? לחיים לחיים.

היות שזו סדרה כל כך יפה, שמתוך **י-ק-ר** המספר הבא הוא **יקר** עצמו, ואז מקבלים פעמיים **יקר**, **כתר**, אז כדאי לפתח אותה עד 13 מקורות: 10, 100, 200, 310, 430, 560 וכ'. המספר ה-13 בסדרה הוא 1750 = "**מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים**". פסוק שהמשקל שלו הוא בדיוק כמו "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד", כמבואר אצלנו בשערי

²⁶ יש יד "יראת הוי'" בתנ"ך = 8918 = 26, הוי' ב"ה, פעמים 343, 7 בחזקת 3 = 49, 7 ברבוע, פעמים **יעקב** 7) פעמים **הוי'**.

להיות מדורות קודמים. [במגלה השמן הוא של הנשים.] כן, אחליפו דוכתייהו.

ח. זמני הישועה בנס פורים

הקדמת רפואה למכה בחדש טבת

יש הרבה יסודות שלומדים מהמגלה – יסודות באמונה ויסודות בהנהגת ה' את העולם, איך הקב"ה מנהיג אותנו, דואג לנו. אחד הכללים הגדולים שלומדים מהמגלה הוא שהקב"ה מקדים רפואה למכה. מאיפה לומדים זאת? ממלכות אסתר המלכה לפני שאחשוורוש גדל את המן בן המדתא האגגי.

קודם ה' דאג שתמלוך אסתר, ולשם כך ה' עשה נס – כך כתוב בחז"ל ומצוין במגלה – שאסתר נלקחה לאחשוורוש בחדש העשירי הוא חדש טבת, עת צינה, זמן קר (קר זה יקר), שהגוף נהנה מהגוף. חז"ל מסבירים על הפסוק הזה שה' מקדים רפואה למכה – שה' עשה נס שתלקח אסתר בעת צינה, ירח שהגוף נהנה מהגוף. זה חז"ל שרש"י מביא – דווקא מהפסוק הזה מסיקים שה' מקדים רפואה למכה. ה' הקדים את הרפואה למכה בחדש טבת, סימן שהוא חדש מזומן ומסוגל להקדים רפואה למכה, סגולה מיוחדת של חדש טבת^כ, מי שיש לו מזל בטבת (טבת = תהו, שם דווקא יש מקדים רפואה למכה, וד"ל).

חדשי הגאולה במגלה: טבת, ניסן, סיון, אדר

אחרי "וישם כתר מלכות בראשה וימליכה תחת ושתי", ה"מקדים רפואה למכה", יש

תפילין", סימן שהוא השטח. אבל לפי הסדר אותיות שחט, "קם רבה שחטיה לרבי זירא". נגנו "ארור המן" (הראשון), ניגון ההפתעה, שמחת פורים. לחיים לחיים. נגנו "האפ קאזאק".

סודות ישנים וסודות חדשים

כתוב "יין מלכות רב". חז"ל מפרשים שאחשוורוש אמר להשקות כל אחד ביין שיותר זקן, יותר מבוגר, ממנו – אם אתה בן כך וכך שנים צריך לתת לך יין מלפני שנולדת. זה דבר טוב או לא טוב? [זה דבר יקר...] יין הוא "יינה של תורה", רזין דאורייתא, יש ענין שהרזין יהיו מקדמת דנא. רזין דרזין דאורייתא הם דווקא שמן, השמן של חנוכה, אין ענין שהשמן יהיה ישן נושן. יש משהו שצריך לשנות יין יותר ישן ממך, שייך לעצם מהות היין, יין ר"ת יין ישן נושן.

אבל תורת משיח היא "תורה חדשה מאתי תצא", משהו שנולד באופן ספונטאני בן רגע. מצד אחד זה כמו בוסר, מצד שני זו תורה חדשה. כנראה שזה היה הענין של אחשוורוש, שרק א מאליגע, רק לקבל מהזקנים, רק ללמוד יין ישן שיותר ישן ממך. אם זה בחיים שלך, בעולם שלך, זה לא זה – צריך יין מלפני שנולדת. אבל תורת משיח ספק אם יש כאן. זו סברא של אחשוורוש. אכן "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש" כבר נאמר, אבל הוא לא יין ישן [פרקי אבות גם מדברים על יין ישן]. יש יין ישן ויש יין ישן נושן, ר"ת יין כנ"ל, סימן שייך צריך להיות ישן נושן. בכל אופן, זה רק יין, רזין, לא רזין דרזין. רזין צריכים להיות יין ישן אבל רזין דרזין הם משהו אחר. לחיים לחיים.

יסוד של פשיסחא וקוצק הוא שצריך גם רבי בעולם האמת, יין ישן נושן, וגם רבי חי, דברי אלקים חיים, שהם משהו אחר. צריכים את שניהם, אבל אחשוורוש הוא רק בראש הישן, "חדש אסור מן התורה". לא לחדש, רק לשנות יין ישן – אם הוא בגיל שלך כבר לא בסדר, חייב

^כ טבת "מקדים רפואה למכה [= המן]" = 992 = מלכות מלכות (המלכת אסתר) = 4 פעמים רמח, אברהם, הערך הממוצע של כל תבה. ה"כנף" = 85, פה ("מלכות פה וכו'"), סוד "פה אל פה" (סוד "ועלהו לתרופה", היתר פה אלמים ופה עקרות, היינו "פה אל פה").

שמה את האצבע על המן וה' גלגל נסים שהוא נפל על המטה, "הגם לכבוש את המלכה עמי בבית", וכו' וכו', עד "תלוהו עליו".

דמות האתהפכא – חרבונה זכור לטוב

גם משהו מאד חשוב, עיקר הדמות של האתהפכא הוא חרבונה – דמות אחת שמסמלת את ה"ונהפוך". **חרבונה** שוה 271. בסריסים כתבו עם א בסוף, אבל בסוף כשעשה את הנס כתוב עם ה בסוף. חז"ל אומרים שהוא אליהו הנביא, זכור לטוב. הוא שוה 271 כמנין **הריון**, מספר השבת העשירי, כמו שהיה על זה שיעור שלם לאחרונה, הנקודה האמצעית של **ישראל**. הוא בעצם האתהפכא, הוא ההמחשה לאתהפכא של המגלה, הוא מגלם אותה – קודם הוא מסריסי אחשוורוש ופתאום הוא שמאשים את המן יחד עם אסתר, מגבה את אסתר, ותולים את המן על עץ גבוה חמשים אמה בזכותו. לכן "וגם חרבונה זכור לטוב".

כמה שוה "וגם חרבונה זכור לטוב"? בדיוק 600. כמה שוה "אליהו הנביא זכור לטוב"? 400 בדיוק. ביחד משהו יפהפה, שני ה"זכור לטוב" ניקים משלימים **לא**לף, בדיוק אלף אורות של מתן תורה. מתי אנחנו רואים שה-1000 אורות מתחלקים לארבע מאות ושש מאות? אברהם קנה את מערת המכפלה בארבע מאות שקל כסף ודוד המלך קנה את גרן ארוונה בשש מאות כסף. על זה יש רמז בביטוי "**חם הכסף**" – **ת** בגימטריא 400 ו-**ם** (סופית) בגימטריא 600, מה שדרוש לקנין הר הבית ומערת המכפלה. כאן רואים שזו החלוקה של שני הזכורים לטוב¹².

שלשה שלבים. כלומר, יש כאן עוד סוד פשוט של י-ה-ו-ה. כל שלב הוא בחדש אחר, והחדשים עם השמות שלהם מוזכרים בתוך המגלה – חידוש, כי שמות החדשים שעלו מבבל בקושי מוזכרים בתנ"ך. יש עוד כמה חדשים שמוזכרים בנביאים האחרונים, אבל העיקר במגלת אסתר. ידוע ששמות הספירות הם במגלת אסתר – אין שמות של ה' (רק בראשי תבות וסופי תבות וכו', כמובא בכתבי האריז"ל, בחינת 'משה הוגה שמות' כמבואר אמש), אבל יש שמות של ספירות (בחינת 'אליהו יודע ספירות', סוד וגם חרבונה זכור לטוב שהוא אליהו הנביא זכור לטוב). אכן עיקר ענין המגלה הוא 'אסתר משקפת עצמות' (לא ספירות ולא שמות), אבל אחד הדברים המעניינים במגלה הוא שיש שמות החדשים. כל חדש שמוזכר הוא תאריך של ישועה –

איזה עוד חדשים יש? ניסן, אדר וסיון. יש שמונה פעמים אדר במגלה. יש גם מטבע לשוני שכתוב אצל כל החדשים האלה – 'חדש כך וכך הוא חדש', 'חדש העשירי הוא חדש טבת', 'הוא חדש ניסן', 'הוא חדש אדר' "הוא חדש סיון". יש ארבע פעמים "הוא חדש אדר" וחוץ מזה יש "הוא חדש ניסן", "הוא חדש סיון" ו"הוא חדש טבת", תמיד אותו לשון.

האתהפכא בחדש ניסן

לפי סדר הזמנים, מה קרה בחדש ניסן? גם המכה וגם השלב הראשון של הישועה. ה' הקדים רפואה למכה בחדש טבת. מתי באה המכה? בחדש ניסן. דווקא בחדש ניסן, חדש של נסים, חדש של גאולה – חדש של יציאת מצרים – אבל מיד כבר התהפך. התכלית של "ונהפוך הוא" היא בסוף, באדר בשנה הבאה, שם כתוב "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם", אבל האתהפכא הראשונה היתה בניסן, כי שלשה ימים אחרי המכה, אחרי הגזרה, תלו את המן. צמו שלשה ימים, ביום השלישי היה המשתה השני של אסתר, ובאותו יום היא

¹² אליהו חרבונה ר"ת **אח**. כדי להשלים **לאחד** נוסף דוד – אליהו חרבונה **דוד** = **שואל**, תיקון שואל המלך השייך **לפורים** (שעולה **דוד** פעמים **דויד** כנ"ל). ועוד אפשר להשלים על ידי **דריוש** בן אחשוורוש ואסתר, וכן אפשר להחליף את ה-**א** של אליהו ב-**א** של אסתר –

ואי זה הוא אשר מלאו לכו לעשות כן") "איש צר ואויב המן הרע הזה", חרבונה שמע את נקודת האמת של היהודי (וכידוע מעשה הפריצה שעברה דרך בית מדרשו של רבי פנחס מקאריץ ושמעה אותו צועק בתפלתו ואמרה שצעקה זו היא צעקה אמיתית, והגיב ר"פ "אז אוריפן ריינעם אמת איז אפילו א גוי א מביין", וי"ל שלפעמים דווקא א גוי...)^כ וזה פעל אצלו את האתהפכא, ועליו בפרט נאמר "ונהפוך הוא".^ל

תאריכי הגאולה בסוד הוי'

היינו בכך שהאתהפכא הראשונה קרתה בחדש ניסן, בעיצומו של חג הפסח, אחרי שצמו שלשה ימים – יד-טו-טז, צמו בליל הסדר והמשתה השני היה למחרת ואז תלו את המן. אם כן, טבת הוא "מקדים רפואה למכה", חדש ניסן הוא האתהפכא הממשית, בחדש סיון נשלחו האגרות השניות – לעקוף את האגרות הראשונות, גם שלב של ישועה – והישועה בסוף היתה בחדש אדר, י"ג אדר. כ"ג סיון כתוב במגלה ויום האתהפכא בסוף, "ונהפוך הוא", י"ג אדר, כתוב. היום בטבת לא כתוב, היום של הלקח אסתר לאחשורוש, שהוא ה"מקדים רפואה למכות". לגבי ניסן, כתוב שהמכה היתה ב"ג ומכאן למדו

כל זה רק לראות שהוא האתהפכא של מגלת אסתר, ואפשר לנחש שהוא מהמתייהדים, הראשון שהתגיייר. צריך משהו לקפוץ למים, כמו שכתוב שקליפת עמלק קופצת לאמבטי רותחת כדי להוכיח שיוצאים בחיים – נכונים אבל יוצאים חיים. כנראה שהגוי הראשון שקפץ למים ואמר שאני יהודי היה חרבונה.^כ

בעצם, מה פעל אצל חרבונה את האתהפכא? הוא ראה את העצמיות של אסתר המלכה, מה שאסתר משקפת עצמות. עד אותו רגע לא היה ברור מאיזו אומה אסתר וכעת מתגלה פתאום שהמלכה הנושאת חן בעיני כל רואיה, בהיותה משקפת את הנקודה הפנימית, הניצוץ האלוקי, של כל אומה ואומה, היא יהודיה.^{כב} ועוד, היא נוהגת בעז של יהודי (העזין שבאומות)! כשאסתר הצביעה על המן בפני אחשורוש ואמרה (כתשובה לשאלת אחשורוש "מי הוא זה

אסתר חרבונה (בזכותם נולד) **דריוש** = 3 פעמים (הערך הממוצע) 484, 22 ברבוע. וכן יש לרמוז **אחשורוש חרבונה** (= 1092 = 42 פעמים) **דריוש** = 1612 = 26 פעמים 62 (**אחד** ועוד **אחד-אהבה** פעמים **ענג**, סוד אהבה בתענוגים, כמבואר ב"מ"א).

^כ ראה הערה הבאה. **מרדכי היהודי** ועוד **חרבונה היהודי** (= **איש** = **לרעהו**, סוד "משלח מנות **איש לרעהו**", מרדכי לחרבונה [לפי הכוונות היינו על מנת לבנות את יסוד הנוקבא ולחזק את כח הפיריון של כנסת ישראל כנ"ל, מתאים לגימטריא **חרבונה** = **הריון** כנ"ל]) = 625 = 25 ברבוע 5 בחזקת 4 (= אדם במילוי: **אלף דלת מם**, "אתם קרוים אדם וכו'"). וביחד עם **אסתר היהודיה** = 1331 = 11 בחזקת 3 = **משיח** במספר קדמי!

^{כב} כמו שמרדכי מכונה במגלה "מרדכי היהודי" כעת אפשר לכנות את אסתר 'אסתר היהודיה'. **אסתר היהודיה** = **שמחה שמחה** (הערך הממוצע של שתי התבות) – היא מקור שמחת פורים. **מרדכי היהודי אסתר היהודיה** = 1020 = **השגחה פרטית** = "רוח והצלה **יעמוד ליהודים** [שני היהודים, מרדכי ואסתר] ממקום אחר"!

^כ והרמז: "ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה והמן נבעת וגו'" – גילוי **האמת** של אסתר (דרך **המן** עד שנבעת) בדילוג שוה של **יה יה** אותיות (כוונת סעודת פורים כנ"ל), ס"ה **אל** אותיות (סוד "אלי אלי וגו'" שאמרה אסתר – סכום כל המספרים הלא-זוגיים מ-א עד **אלי** [יה הוי' כנ"ל] = **אמת** כנודע, סוד "הוי' אל אמת").

^ל **חרבונה** "ונהפוך הוא" (ר"ת **חונה**) עולה הרבוע הכפול של **יה, יה** פעמים **יה** ועוד **יה** פעמים **יה**, סוד המשכת המוחין לרחל על ידי **האכילה (אכל יה)** והשתיה (**שת יה**) של סעודת פורים, כמבואר בארז"ל וכן".

שליחות, ה-1 של שם הוי', באתגליא. אחר כך התכל'ס – כתוב בקבלה שתכלית היא מלכות – היא מה שהיה בסוף, ביום המיועד, י"ג אדר, שהוא ה"ונהפוך הוא". אם כן, יש אתכפא ואתהפכא ב-ה עילאה ו"ונהפוך הוא" בשלמות ב-ה תתאה. משלוח הספרים בפעם השניה הוא בעצם בשביל להפוך את האגרות הראשונות, רק לרדוף מהר כדי להשיג את השלוחים הראשונים ולבטל את האגרות הראשונות. יש כאן מבנה של י-ה-ו-ה מאד יפה.

י	טבת (הקדמת רפואה למכה)
ה	ניסן (אתהפכא ותלית המן)
ו	סיון (האגרות השניות)
ה	אדר ("ונהפוך הוא")

[מה ההבדל בין אתהפכא ל"ונהפוך הוא" כאן?] האתהפכא היא בשרש, אבל יש עוד פחד במציאות – כמו שאדמו"ר הזקן כותב שהיו בפחד כל השנה, שאולי הגוים יתנקמו מהם. המן כבר סולק, אבל פוחדים שהגזרה עלול עדיין להתממש – אולי הגוים יתפסו אומץ, כי אחשורוש לא בטל בפירוש את האגרות הראשונות, יש שם אנטישמיות. תכל'ס, זה שיהודים יכולים להתגונן ולהנקם מאויביהם, זה חידוש – לא בדיוק הטבע היהודי הפשוט, בפרט היהודי הגלותי בפרס. לכן הבפועל ממש, המעשה, הוא באדר – אז החג, התכל'ס.

רמזי התאריכים

שוב, בטבת לא יודעים מה התאריך, אפשר רק לנחש. מה התאריך בניסן? **טז**, בסיון **כג** – יחד 39, **"הוי' אחד"** – ויחד עם **יג** אדר, עוד **אחד**, עולה **בן (אליהו הנביא זכור לטוב)**. אפשר לנחש באיזה תאריך היה בטבת? גם אולי ב-**יג** (לגבי גזרת המן בחדש הראשון קודם כתוב שהפיל פור בחדש הראשון סתם, בלי תאריך, ואח"כ כתוב שהגזרה נחתמה ב-**יג** לחדש הראשון, כלומר שב-ה עילאה התאריך בחדש קודם סתם ואח"כ מפורש, ומכאן י"ל שבחדש טבת רק הסתום כתוב אבל התאריך המפורש

חז"ל שלאחר הצום של **ג** ימים הרפואה היתה בט"ז.

הכל בשביל גם לבנות מבנה של י-ה-ו-ה: הסוד של "מקדים רפואה למכה" הוא ב-י, לכן גם חדש העשירי – רומז ל-י. כל מה שקורה בניסן, החדש של יציאת מצרים, חדש של לידת העם מתוך רחם האם – וכמו שאמרנו, יש גם מכה, שהרי "מינה דינין מתערין", אבל שם הדינים מיד מתמתקים בשרש, בא איזה חרבוניה אחד ועוזר לאסתר והכל מתהפך לטוב, תולים את המן על העץ. זה קרה בחדש הראשון – ראשון לישועה. לא מחשיבים את ה"מקדים רפואה למכה" בחדש העשירי, יש לו מעלה של עשירי אבל הוא לא הראשון – הראשון הוא הראשון לישועה, גם הראשון למכה וגם הראשון לישועה. אחר כך החדש השלישי הוא גם לישועה והחדש ה-**יב** גם לישועה^ל.

יש פה שלשה שלבים-חדשים של ישועה – 1, 3, 12. ה' אחד, שלשה אבות ו-**יב** שבטים. זו סדרה מעניינת, תחשבו. הבסיס הוא 7, כבר חשוב – "כל השביעין חביבין". המספר הבא יהיה 7 ועוד 9 ועוד 16, **כת, יחי**. המקדים רפואה למכה הוא העשירי, העלם, "עת צינה" שהקב"ה עשה כדי שהגוף יהנה מהגוף, שאחשורוש יהנה מאסתר המלכה, רק מה', "הוי' בחכמה", מחשבות עמוקות ("מאד עמקו מחשבתיו"). אחר כך הישועה מתפתחת בשלשה שלבים.

עוד פעם, מה שקורה בניסן הוא באמא. אחר כך יש שנים עם תאריך מפורש (בחינת "והנגלת") של ישועה. בסיון מתחוללת

^ל **רפואה, מכה-ישועה, ישועה, ישועה** = 1530 = 5 פעמים **אשה** (הערך הממוצע של 5 המלים), הכל בזכות **אשה**, אסתר המלכה (**אסתר המלכה** ועוד **אשה** = 1067 = 11 פעמים **מהיטבאל**, אשת עולם התיקון, הפיכת מלכי אדום, כולל המן הרשע). הר"ת ע"ה = **חרבוניה**. "ביה הוי' גו'" – רפואה ישועה – **אשה** בדילוג אותיות (שאר האותיות של **רפואה ישועה** = 377, **שמואל** וכ" = 13, חצי **הוי'**, פעמים 29, חצי **חן**).

לחיים לחיים, עד כאן. פורים שמח.
 עוד גימטריא אחת: כמה שוים שלשת חדשי
 הישועה (כנגד ה-ו-ה כנ"ל), **ניסן-סיון-אדר?**
 501, **ראש**, "תצוה". מה הממוצע? 167, מספר
 פסוקי המגלה, "ונהפוך הוא".
 [מה הענין שפורים הוא בגימטריא "יש הוי"
 אף שאין שם הוי' במגלה?] יש הוי' במגלה,
 "יבוא המלך והמן היום", רק "ואנכי לא
 ידעתי", לא כל אחד שם לב לזה.

"על הנסים" של נעילה

נברך — "על הנסים" החמישי. [יש שעשו כבר
 "משתה היין" בבקר, שתי סעודות]. אכן זה
 באמת על פי מנהג המקובלים כנ"ל, ואז בלילה
 לא צריך, ובאמת הסועד סעודת פורים בלילה לא
 יצא ידי חובתו, ככתוב במפורש בגמרא. בכל
 אופן נתכוון כולנו לברך "על הנסים" פעם
 חמישית-משיחית, בדיוק כמו (נעילה ד')יום
 כיפור.

הוא גם **יג**, נמצא שהיו בדיוק שלשה חדשים בין
 הקדמת הרפואה למכה, אפשר להוסיף ללוח
 שלנו. [כבר תפוס, יום ה-**בהו** שב-**תהו** (**יג**
בטבת).] מתאים מאד.

אז ארבעת התאריכים יעלו **א-דני**, ה"פ **יג**
 (ואם נכלול גם את **יג** ניסן, תאריך המכה, אז
 חמשת התאריכים יעלו יחד **עח**, ו צירופי **אחד**,
 ג"פ **הוי**, שם של **יב** אותיות היוצא מברכת
 כהנים). כתוב באר"י שאסתר היא סוד מילוי שם
 א-דני (**אלף דלת נון יוד = תרעא, אסתר**
 ועוד י שמסתרת בתוכה).

כמו שאמרנו קודם, מרדכי הוא יסוד אבא —
 שלפי ה"יפה תעה" הוא עם אורות אמא —
 שמאיר בנוקבא, במלכות. יש בו ארבע דרגות
 כנגד ארבע המצוות. זה סיכום כל הכוונות —
 שהמוחין של הנוקבא הם הסעודה, הגוף של
 הנוקבא מתנות לאביונים, יסוד הנוקבא משלוח
 מנות והעיקר שכנגד המגלה הוא ההארה
 שיוצאת החוצה. עיקר ההארה של מרדכי
 היהודי.

דבר יום ביומו תשע"ז (8)

מסר יומי הנשלח בסרטוני וואטסאפ

ענייני אליהו הנביא

אליהו הנביא

ואז מתעלים מעל גבולות הזמן הרגיל ומגיעים לחיי נצח.

אליהו הנביא עושה שלום בעולם, "וְהָשִׁיב לָב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלָב בָּנִים עַל אָבוֹתָם", השלום מתחיל בתוך הגוף של אליהו, שם השלימו הצדדיים השונים זה עם זה וזה את זה, וממנו הוא מתפשט לכולם. שלום!

גילוי אליהו

איך זוכים לגילוי אליהו הנביא? "גילוי אליהו" הוא מושג ידוע בדברי חז"ל ובמקורות רבים לאורך כל הדורות, והצדיקים הגדולים זוכים לכך.

האר"י הקדוש, גדול המקובלים, זכה לגילוי אליהו על-ידי **שמחה של מצוה**, כמו שאמרו חז"ל "שאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצוה". כך כותב רבי אלעזר אזכרי, מבני החבורה של האר"י, בספר חרדים: "וכן גילה הרב החסיד המקובל מהר"ר יצחק אשכנזי זצ"ל לאיש סודו שכל מה שהשיג שנפתחו לו שערי החכמה ורוח הקודש [כולל גילוי אליהו] בשכר שהיה שמח בעשיית כל מצוה שמחה גדולה לאין תכלית". פשוט לקיים מצוות מתוך שמחה גדולה!

אולם פעם אחת אמר אדמו"ר הזקן שמורנו הקדוש, רבי ישראל בעל שם טוב, זכה לגילוי אליהו על ידי דרגה גבוהה יותר, **שמחה באהבת ישראל**. מה הכוונה? הרי אהבת ישראל גם היא מצוה ככל המצוות, "ואהבת לרעך כמוך"!

"הֲנֵה אֶנֶכִּי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא". מה המיוחד באליהו הנביא שדוקא הוא מבשר הגאולה?

אליהו הנביא לא מת ככל בני האדם אלא עלה השמים בגופו. מה הכוונה? הגוף שלנו עשוי מחומר גשמי ("ארבעה יסודות" בלשון הקדמונים) ולכן הוא כלה לבסוף, מתפרק למרכיביו הראשוניים, כמו שנאמר לאדם הראשון "כִּי עָפָר אָתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב". הגוף מסיים את תפקידו והנשמה נפרדת ממנו, ויָשׁוּב הָעָפָר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרִיחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה".

זהו חוק הטבע המוכר לנו. האם יש אפשרות אחרת? כן. החומר יכול **להזדכך**, להיות עדין ולא גס ומגושם, עד שהמרכיבים השונים של הגוף מתאחדים זה עם זה, אינם נפרדים עוד אלא הופכים לשלמות אחת הממשיכה ללא הפסק. זהו היעוד של העולם, להגיע לחיים נצחיים של נשמה בגוף, כמו אדם הראשון לפני החטא*.

בתמצית, הנוסחה היא: **אחדות, שלמות, נצחיות**. על ידי הזיכוך יש אחדות בין המרכיבים השונים, הם הופכים לשלמות אחת,

* בן הזוג של המושג **זכוך** הוא **בטול** – הבטול הוא התיקון הפנימי של הנשמה, והזכוך הוא התיקון המקביל של הגוף.

אחת הדרכים להתבונן בדרך הרמז היא להפוך מלים וביטויים לצורה גרפית. בדרך זו, מציירים את אליהו חנוך כריבוע כזה:

א ל י

ה ו ה

נ ו נ

והנה פינות הריבוע יוצרות את המלה אנכי, יסוד האמונה: "אנכי הוי' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּרִית עֲבָדִים". בעומק, המלה "אנכי" רומזת לדרגה עצמית יותר מ"הו' אלהיך" (דרגה שאין קוראים לה בשם). הנשמות המיוחדות של אליהו וחנוך מגלות את עצמות ה', "אנכי", ולכן הן מבשרות את הגאולה. "הַנֶּה אֲנִי שֶׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא".

למות בלי למות

בספר הזוהר הקדוש מופיעה שאלה עמוקה: מצד אחד, אנו יודעים שהמוות נגזר על האדם לאחר החטא. אבל מצד שני, התורה מדברת על אפשרות של מות, "זאת התורה אֲדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל", וכיון שהתורה קדמה לעולם הרי מובן שהמות היה מתוכנן מראש!

ההסבר הוא שאילולא החטא היה המות מתפרש בצורה אחרת, לא כמו שאנחנו מכירים אותו אלא מות במובן טוב. כלומר, על הפסוק "זאת התורה אדם כי ימות באהל" דרשו חז"ל "אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה" (אהל במובן "אהלה של תורה", בית המדרש) – זהו מות טוב ורצוי.

אך מה הפירוש "להמית את עצמו" על התורה? הפירוש הפנימי הוא להגיע תוך-כדי לימוד התורה לדבקות בה', להגיע ל"התפשטות הגשמיות", לעלות ממדרגה למדרגה עד שהגוף הגשמי משתנה ומזדכך, בדומה לדרגת אליהו הנביא. לפי זה, האהל מתפרש במובן של גילוי

נכון, אהבת ישראל היא מצוה, אבל יש בה הרבה יותר מזה: לא רק אור גדול של מצוה, אלא הגילוי של עצם נשמת ישראל. כאשר אנחנו עוסקים באהבת ישראל, אנו מגלים את עצם הנפש שלנו, השורש הכי עליון של נשמות ישראל, עוד יותר מכל הגילויים של תורה ומצוות. זה הדבר הכי משמח בעולם.

אנחנו מחפשים את הדרך לגילוי אליהו – הגילוי הכללי של אליהו הנביא, בשורת הגאולה השלמה. לכן עלינו לדבוק בשני הדברים: שמחה של מצוה כפשוטה, ובמיוחד שמחה באהבת ישראל, לכל ישראל.

אליהו חנוך

אליהו הנביא מתקשר לדמויות נוספות בתנ"ך: הראשון הוא חנוך, עליו נאמר "וַיִּתְּחֶלֶךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וַאֲיָנָנוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים" – גם חנוך זכך את גופו עד שעלה השמימה, נשמה בגוף. השני הוא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, עליו אמרו חז"ל "פינחס הוא אליהו".

לפי סדר הדורות הפשוט, קודם מגיע חנוך, אחריו פינחס ואחריו אליהו. אבל בפנימיות, נשמת אליהו קדמה, כמו שרומזים חז"ל במלים "פינחס הוא אליהו" – פינחס שהגיע עכשיו הוא הוא אליהו שכבר היה קודם לכן (שהרי לפי הפשט היה צריך לומר "אליהו הוא פינחס")².

החיבור של אליהו-חנוך (בסדר הזה) יוצר את ראשי התבות את. מתאים לרמזו כאן את הפסוק בשיר השירים "מִי יִתְּנָה כָּפֹאֵל לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אֹמִי אֲמַצְאָה בְּחוּץ אֲשָׁקֶךָ גַּם לֹא יָבוֹזוּ לִי" – המבטא חיבור עצמי בין ישראל לקב"ה.

² חנוך הוא הדור השביעי לאנושות, ופינחס הוא הדור ה-28. הוא המשולש של 7 (סכום כל המספרים מ-1 עד

אור, כמו "בָּהֵלוּ גֵרֹו". תוך כדי עליה מחיל אל חיל, בתענוג אין סופי, מתגלה אור גדול. בינתיים אנחנו מכירים יותר את המות העצוב, אבל בעתיד נכיר רק את המות השמח הזה, מות שהוא חיים נצחיים¹.

תיקון הפוסחים

בואו נחזור למעמד ההיסטורי בהר הכרמל, כאשר אליהו הנביא קבץ את כל ישראל והתעמת עם נביאי הבעל. אליהו פתח במלים "עַד מָתַי אֶתֶּם פֹּסְחִים עַל שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים אִם ה' הָאֱלֹהִים לָכֵן אֶחְרִיו וְאִם הַבַּעַל לָכֵן אֶחְרִיו". לאחר הנסיון הכושל של נביאי הבעל, ניגש אליהו ו"נִרְפָּא אֶת מִזְבַּח ה' הַהָרוּס", הוא התפלל לה', האש ירדה מן השמים וכולם אמרו "ה' הוא הָאֱלֹהִים".

המעמד נועד כדי להכריע את הספק בנפש, את הפסיחה החולה על שני הסעיפים, ולנטוע **אמונה** שלמה בלב ישראל. הספק הוא שורש כל רע, כשם שעמלק הוא "ראשית גויים" ושורש לכל שונאי ישראל. **עמלק** בגימטריא **ספק** – מקרר את ההתלהבות הקדושה ומטיל ספק באמונה. לזה רומז "מזבח ה' ההרוס" שהיה בכרמל – המזבח שבתוך הלב ("עבודה שבלב") היה הרוס, ואליהו מרפא את המזבח, מחזיר את האמונה.

"הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא" – כמו שאליהו החזיר אז את האמונה, כך הוא יחזיר לנו את האמונה, יעזור לנצח את הספק שמרפה את הידים ויבנה את מזבח הלב ההרוס, במהרה בימינו.

אליהו וחוני

מה הקשר בין אליהו הנביא וחוני המעגל? שניהם קשורים לירידת גשמים אחרי תקופה של עצירת גשמים. כך דרשו חז"ל על הפסוק "וְכָל שֵׁם הַשָּׂדֶה טָרָם יִהְיֶה בְּאֶרֶץ... פִּי לֹא הִמָּטִיר ה' אֱלֹהִים עַל הָאֶרֶץ וְאָדָם אֵין לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה" – "ואדם אין להעביד את הבריות להקב"ה כאלהו וחוני המעגל" (בראשית רבה). הפעולה של אליהו וחוני אינה רק תפלה לה', אלא לפעול על כל עם ישראל ולהחזירם בתשובה, "להעביד את הבריות לקב"ה", וכך להוריד את הגשמים.

יותר בעומק: מה זה אומר "לעבוד את האדמה"? האדמה שלנו היא ארץ ישראל, "אדמת הקודש". גם עם ישראל, כנסת ישראל, נקרא ארץ, "כי תהיו אתם ארץ חפץ". לעבוד-לתקן את האדמה הוא החיבור הנכון בין עם ישראל לארץ ישראל, עליו נאמר "כי יבעל בחור בתולה יבעלוך בניך".

האדמה רומזת גם לנקודה עמוקה בכל אחד ואחת: **האדם** נלקח **מהאדמה**, מלשון **דם** ומלשון **דמיון**. אם כך, לעבוד את האדמה כראוי פירושו לתקן את כל כוחות החיים, עד לכח הדמיון שבלב, שהוא יכול לצמוח פרא אבל יכול גם להיות בסיס לדמיון קדוש של נבואה (ממש כמו אליהו הנביא!).

עם נשמות כאלה, כמו אליהו הנביא וחוני המעגל, נתקן את האדמה בכל המשמעויות שלה ונגיע לגאולה, שגם היא נמשלה לגשמי ברכה.

אדם אין

בפעם הקודמת למדנו את המדרש על הפסוק "וְאָדָם אֵין לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה" – "ואדם אין להעביד את הבריות להקב"ה כאלהו וחוני המעגל". נוכל לפרש: "ואדם אין" – יש מדרגה

¹ **אליהו** אותיות **אהליו**, כמו הביטוי המופיע כמה פעמים בתנ"ך "אִישׁ לְאֹהֲלָיו". אם כך נפרש: "איש לאהליו" – לחיים הנצחיים המאירים שלו, כחינת אליהו הנביא שלו.

אבל לא אבד את הנשמה. יש לו גם את סגולת המלאך, שליח מהימין ומסור של ה', ויש לו את סגולת הנשמה. לכן אליהו הוא מבשר הגאולה, כי הגאולה היא גילוי של סגולת הנשמה של היהודי יחד עם סגולת המלאך-השליח של ה'.

חשבונות אליהו

חז"ל דורשים את הפסוק "ואדם אין" על אליהו הנביא. יש כאן שלשה מושגים חשובים: אדם, אליהו, אין. ובגימטריא: 45, 52, 61. אם נעשה משלשת המספרים סדרה ריבועית, נגלה ששבעת האיברים הראשונים בה הם: 36, 49, 64, 81, 100, 121, 144. 40, 45, 52, 67, 72.

בתוך הסדרה הזו יש שלשה "מילויים" חשובים של שם הוי' (45, 52, 72), כאשר האבר השביעי ("כל השביעין חביבין") הוא המילוי הגבוה ביותר, שם ע"ב.

וסכום שבעת האיברים הוא 343. מספר זה הוא 7 בחזקת 3, והוא מבטא את האור האלוהי בגאולה, "יְהִי אֹרֶךְ הַלְבָּנָה כְּאֹרֶךְ הַחֹמֶה וְאֹרֶךְ הַחֹמֶה יְהִי שְׁבַעַתִּים כְּאֹרֶךְ שְׁבַעַת הַיָּמִים", כלומר: אור שבעת הימים הוא פי שבע מהאור של עכשיו, והאור לעתיד הוא שבע פעמים האור של שבעת הימים. 343 בגימטריא גשם, "גשם נדבות" של גאולה ותחיה.

אם נמשיך את הסדרה עד 13 איברים, יהיה סכום האיברים "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד" (והרי אחד = 13).

• הסבר קצר כיצד בנוים סדרה: ההפרש בין 45 ל-52 הוא 7, ההפרש בין 52 ל-61 הוא 9, לכן בסיס הסדרה הוא ההפרש בין 9 ל-7, כלומר 2. לפי זה, ממשיכים לחשב את המשך הסדרה לשני הכיוונים בדרך זו:

72	61	52	45	40
11	9	7	5	
	2	2	2	

גבוהה שהאדם מגיע לאין, וזו המדרגה של אליהו הנביא וחוני המעגל.

מה הכוונה? הקב"ה מתגלה אלינו בדרך כלל ב"דמות אדם" (כמו למשל בנבואת יחזקאל), כלומר באופן של מערכת שלמה ומורכבת עם בחינות שונות ויחסים שונים (כמו התיאור של מערכת הספירות בקבלה). אבל מעל זה יש דרגה עליונה יותר, שעליה אומר שמואל הנביא "וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר וְלֹא יִנָּחַם כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם". לפעמים, דווקא יהודי פשוט קשור לאותה דרגה גבוהה של "לא אדם", לדרגה שהבעש"ט מכנה אותה "פשיטות העצמות". כאשר אנו, בני אדם, מקיימים בעצמנו "ואדם אין", מתקשרים לקב"ה עצמו מעל כל הגילויים, אנו פועלים את הגילוי של אליהו הנביא ומשיח בן דוד במהרה.

נשמה-מלאך

האם אליהו הנביא הוא אדם עם נשמה, כמוני וכמוך, או מלאך? התשובה היא: גם וגם. נחדד יותר: ליהודי יש נשמה, "חלק אלוה ממעל", אבל בדרך כלל הוא איננו מלאך. לעומת זאת, למלאך יש מדרגה גבוהה מאד, הוא שליח של הקב"ה ומדבר בשמו (ולפעמים אנחנו פונים אליו ומכנים אותו בשם ה'), אבל אין לו נשמה כמו של יהודי. מי יותר גבוה? באופן גלוי, המדרגה של המלאך היא למעלה מהמדרגה שלנו, כפי שאנחנו כאן, נשמות בתוך גופים בעולם הזה. אבל מצד השורש, נשמות עם ישראל גבוהות יותר מכל מלאכי השרת. גם היום, הנשמה של היהודי חשה את הקב"ה בתוכה פנימה יותר מאשר המלאך (לכן המלאכים אומרים "קדוש" רק לאחר שאנחנו אומרים). לא סתם, כאשר רוצים לתת למישהו מחמאה גדולה אומרים שהוא "נשמה"! לא מלאך.

אליהו הנביא נולד כמו כל יהודי, כמוני וכמוך – יהודי עם נשמה. אחר כך הוא הפך למלאך,

ונוהגים להזמין את "אליהו מלאך הברית". הפעם השניה היא בליל הסדר (עוד מעט!), כאשר מכינים "כוס של אליהו" וגם פותחים את הדלת ורואים את אליהו מגיע - גם אם לא רואים בעינים גשמיות, הלב בהחלט רואה.

יש קשר מאוד חזק בין ברית מילה לפסח. ברית מילה וקרבן פסח הן שתי מצוות שמי שאינו מקיים אותן חייב "כרת", ומי שאינו מהול אינו יכול להקריב קרבן פסח. בעומק: פסח ומילה מעבירים את הרע מתוכנו. בפסח אנו מבטלים את החמץ, מעבירים את היצר הרע הנקרא "שאור שבעסה" (ומקלקל את כל העיסה שלנו), כל טיפת ישות שלילית. ובברית מילה אנו כורתים ומעבירים את הערלה. יש ערלת בשר ויש ערלת הלב, והתכלית היא להגיע גם למילת הלב, להעביר את לב האבן ולהגיע ל"לב בשר".

זו הבשורה של אליהו הנביא, מלאך הברית. כדאי להתכונן היטב לליל הסדר, על ידי העברת ערלת הלב והישות המתגאה, ולזכות לראות את אליהו מגיע אלינו ומבשר את הגאולה. "וְנִתְּנִי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְחִסְרֹתַי אֶת לֵב הָאָבִן מִבְּשָׂרְכֶם וְנִתְּנִי לָכֶם לֵב בָּשָׂר" – זו הבשורה.

דרכו של אליהו

כאשר אנו קוראים את סיפורי אליהו הנביא בתנ"ך, לא ברור לנו שדווקא הוא צריך להביא את הגאולה. אפשר להתחיל כבר מהסיפורים על פינחס ("פינחס הוא אליהו"). יש הרבה מעשים גדולים, אירועים כבירים, הרבה מאבקים, הרבה מלחמות וקנאות. אבל זה לא כל כך פשוט, קנאות זה לא הכל... ובכל זאת, אחרוני הנביאים מגלים לנו שאליהו הנביא הוא מבושר הגאולה, "הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא".

בכל אחד מאתנו יש ניצוץ משיחי, ועלינו ללמדו מאליהו הנביא. יש לך דרך ארוכה בחיים, לפעמים רצופה מאבקים לא פשוטים. עליך לעבוד הרבה. אבל אחרי כל סיפורי החיים הנפתלים, בסוף יתגלה הניצוץ שבך. גם אתה תהיה כאלהו הנביא מבשר הגאולה.

לפתוח לאליהו

בשתי הזדמנויות חשובות אנחנו פוגשים את אליהו הנביא: הראשונה, בכל ברית מילה של ילד יהודי. לכן מכינים בברית "כסא של אליהו"

כוס ישועות אשא

הרב יצחק גינזבורג

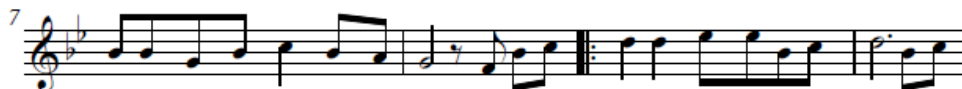
כ"ג אדר תשע"ז

- אַק שם - ה' שם - ב' ו' שם - א' עות - שו' י' כוס

שם - א' עות - שו' י' כוס - רא

ד' נג' לם - שו' א' שם - לה' רי' - ד' ג' רא - אַק שם - ה' שם - ב' ו'

י' כי - כי - תו' - ב' שם - ה' בית - חצ' ב' מו' - ע' כל - ל' גא -

קה - לו' - ל' - ה' ים - ל' - שו' - רו' - ד' - ג' קה - לו' - ל' - ה' ים - ל' - שו' - רו' -

כולם מוזמנים
לסעודת ראש חדש
ניסן ביום שלישי
בשעה 16:00 בבית
משפחת מרנץ, רח'
דבר מלכות 1, כפר
חב"ד

אדש על המדל!
"סודות מן הסדר"
הגדה של פסח עם
פירושים בפסל
רמז דרש סוד מהרה,
בעריכה קולמית ובעיצוב נאה!
על שולחן הסדר וגם לפני הגל ואחרי".

להזמנות:

0547827702 או באתר pnimi.org.il

רוצה לקבל "ואביטה"?
רשימת נקודות ההפצה

050761899	ירושלים - גבעת שאול	0546610722	כפר חב"ד
0506166086	קרית מלאכי	0507951105	ראשון לציון
0584829829	גבעת רונן	0523003085	יצהר
0547827702	גוש שילה	0508884177	גוש עציון
0528989683	קרית ארבע	0584006135	ירושלים - קטמונים
0507707161	צפת	0527580073	בני ברק

רוצה להקים נקודה במקום מעוריק? צלצל 0523003085

ניתן להקדיש את 'ואביטה' לזכות יקיריכם ולזכות בהפצת שיאורי
הרב המאות עותקים בשבוע!
elimiz770@gmail.com